

Informacje podlegające ujawnieniom na dzień 31.12.2021 roku

I. Informacje ogólne o Banku:

1. Bank Spółdzielczy w Tarczynie rozpoczął swą działalność w lutym 1951 roku jako Gmina Kasa Spółdzielcza. Został założony z inicjatywy rolników, przy współpracy Banku Rolnego w Grójcu. Działalność Gminnej Kasy Spółdzielczej związana była z obsługą rolnictwa i drobnego rzemiosła. Była ona jedyną instytucją bankową zobowiązaną do realizacji ówczesnej polityki rolnej, obsługująca indywidualne gospodarstwa rolne. W 1956 roku Kasa Spółdzielcza w Tarczynie przystąpiła do Centralnego Związku Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowej i przyjęła nazwę Spółdzielni Oszczędnościowo-Pożyczkowej (SOP). Bank Rolny nadzorował już tylko działalność kredytową. SOP rozwijała się, czego wyrazem było przejęcie obsługi wszystkich instytucji skupu, poszerzenie działalności kredytowej i coraz większe zyski. W 1975 roku powstał Bank Gospodarki Żywnościowej, który pełnił rolę centrali finansowo-organizacyjnej dla Banków Spółdzielczych. SOP przekształcona została w Bank Spółdzielczy.
2. Bank Spółdzielczy w Tarczynie z siedzibą w Tarczynie ul. Stępkowskiego 4, wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla miasta Warszawy, XIV Wydział Gospodarczy pod numerem 0000052415. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000508313 i numer identyfikacji podatkowej NIP 123-004-98-61.
3. Bank jest członkiem Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie, od 2018 roku działa w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
4. W 2021 roku Bank prowadził działalność wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach struktury organizacyjnej w Centrali Banku i 4 placówkach Banku (1 oddział i 3 filie).
5. Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Polityki Informacyjnej zgodnie z Rozporządzeniem UE nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 roku, z Ustawą Prawo Bankowe, z Zasadami Ładu Korporacyjnego i Statutem Banku Spółdzielczego w Tarczynie.

II. Zasady zarządzania ryzykiem istotnym na podstawie art. 435 Rozporządzenia CRR, tj.:

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze *Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka* zatwierdzoną przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Strategia jest zgodna z założeniami Banku określonymi w *Strategii zarządzania Banku Spółdzielczego w Tarczynie na lata 2022-2024* i podlega corocznemu przeglądowi i weryfikacji. Powiązana jest ściśle z *Załoženiami do planu ekonomiczno-finansowego*, które zawierają polityki w zakresie poszczególnych ryzyk.
2. *Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i Założenia do planu ekonomiczno-finansowego* zawierają cele strategiczne w zakresie poszczególnych ryzyk i definiują apetyt na ryzyko, rozumiany jako akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponieść.
3. Informacja dotycząca art. 435 ust. 1 a-d tj. cele i strategie w zakresie zarządzania ryzykiem oddzielnie dla każdej kategorii ryzyka, w tym rodzaje ryzyka, zawarte są w *Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka* i w *Załoženiach do planu ekonomiczno-finansowego*.

Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji:

Ryzyko kapitałowe:

Poziom funduszy własnych Banku powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- 2) zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów TIER 1 i TIER 2,
- 3) odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE,
- 4) zarządzanie ryzykiem bankowym.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce kapitałowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Struktura funduszy własnych:

Fundusze własne banku obejmują sumę:

1. Kapitału Tier I oraz;
2. Kapitału Tier II.

Uznany łączny kapitał to suma:

1. Kapitału Tier I oraz;
2. Kapitału Tier II, którego wysokość nie przekracza 1/3 kapitału Tier I.

Kapitały wysokiej jakości:

1. Kapitał podstawowy TIER I
2. Kapitał TIER I

Kapitał założycielski: Kapitał Tier I, pomniejszony o fundusz ogólnego ryzyka.

Poziom funduszy własnych:

1. Od 01 stycznia 2014 r. Bank jest zobowiązany utrzymywać Kapitał założycielski w wysokości nie niższej niż równowartość 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.
2. Bank jest zobowiązany do utrzymywania sumy funduszy własnych banku i dodatkowych pozycji bilansu określonych przez KNF, na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe, powiększonych o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny) z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w Pakiecie CRD IV/CRR.
 - 2) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny), powiększona o bufory kapitału (bezpieczeństwa i antycykliczny), z uwzględnieniem okresów przejściowych określonych w Pakiecie CRD IV/CRR.
3. Bank jest zobowiązany do utrzymywania łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) na poziomie co najmniej **10,50%**, oraz współczynnika kapitału TIER 1 (T1) na poziomie nie niższym niż **8,50%**. Jednakże Bank będzie dążył do utrzymania powyższych wskaźników na poziomie obowiązującym w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS tj. łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) na poziomie co najmniej **14%**, oraz współczynnika kapitału TIER 1 (T1) na poziomie nie niższym niż **12%**.
4. W przypadku obniżenia łącznego wskaźnika kapitałowego poniżej minimalnego, wymaganego przepisami poziomu Bank przeprowadza szczegółową analizę wymogów kapitałowych kształtujących poziom łącznego

wskaźnika kapitałowego oraz podejmuje działania ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.

5. Bank jest zobowiązany do przeprowadzenia przeglądu i weryfikacji procesu szacowania i utrzymania kapitału wewnętrznego nie rzadziej niż raz do roku, w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności banku.
6. Niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym działa bank.
7. Bank dostosowuje strategię i politykę budowy funduszy własnych do wymagań Pakietu CRD IV/CRR. W oparciu o analizę wyników ankiet oraz przeprowadzone symulacje Bank spełnia normy kapitałowe określone w Pakiecie CRD IV/CRR.
8. W celu utrzymania wskaźników kapitałowych na wymaganym poziomie Bank podejmuje następujące działania:
 1. Wzrost funduszu zasobowego z tytułu odpisu większości zysku za rok poprzedni,
 2. Analiza zasad tworzenia wymogów kapitałowych,
 3. Zmiana struktury aktywów pod kątem wag ryzyka,
 4. Zmiana struktury aktywów na bardziej dochodowe.

Budowa funduszy własnych:

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych Banku jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą *Strategii zarządzania*, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej, stanowiącej założenia do planu ekonomiczno-finansowego.
3. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na łączny współczynnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci nadwyżki ponad wymagalny łączny współczynnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.
5. Bank w rocznych planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.
6. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
7. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w *Strategii zarządzania*.
8. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej banku.
9. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 4, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.
10. Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez bank funduszy własnych banku, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.

Wymogi kapitałowe:

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe. Zasady tworzenia wymogów kapitałowych zawiera *Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej*.
3. W Polityce kapitałowej Bank określa limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.
5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Radzie Nadzorczej, która dokonuje oceny adekwatności kapitałowej.
6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach

(akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono jednocześnie:

- a) więcej niż 10% uznanych kapitałów Banku,
- b) 10% uznanych kapitałów tych podmiotów.

7. Przekroczenie limitów, o których mowa w ust. 6 wymaga przeprowadzenia dodatkowych analiz, które winny obejmować wpływ na przestrzeganie limitów koncentracji oraz na wysokość łącznego współczynnika kapitałowego i wraz z wnioskami wymagają zatwierdzenia przez Zarząd Banku.

8. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami:

1. Bank będzie podejmował ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie określonym w GPN.
2. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, przyjmując kryteria ilościowe i jakościowe.
3. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzone przez Zarząd Banku.
4. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.
5. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Długofalowe cele kapitałowe:

1. Realizacja celów kapitałowych odbywa się poprzez podejmowanie decyzji kapitałowych z zakresu struktury finansowania, podziału zysku oraz polityki dywidend.
2. Bank przyjmuje następujące długoterminowe cele kapitałowe:
 - 1) dąży do posiadania funduszy własnych banku zapewniających utrzymanie łącznego współczynnika kapitałowego na wymaganym poziomie.
 - 2) dąży do uzyskania następującej struktury funduszy podstawowych:
 - a) fundusz udziałowy: maksimum 10%,
 - b) fundusze: zasobowy i rezerwowy łącznie: minimum 90%;
 - 3) przeznaczają, za zgodą Zebrania Przedstawicieli, 100% wypracowanego zysku rocznego netto na zwiększenie funduszy własnych banku; ewentualny poziom odpisów z zysku jest uwarunkowany m.in.:
 - a) strategią zarządzania banku,
 - b) bieżącą adekwatnością kapitałową banku,
 - c) zmiennością wyniku finansowego netto,
 - d) obecną i przewidywaną sytuacją makroekonomiczną;
 - 4) dąży do uzyskania takiej struktury funduszu udziałowego, aby znaczące pakiety udziałów nie przekraczały 5% funduszu udziałowego
 - 5) dąży do uzyskania zaangażowania kapitałowego w akcje podmiotów finansowych na poziomie nie wyższym niż 10% kapitału uznanego Banku łącznie;

Bank przeprowadza kapitałowe testy warunków skrajnych oraz opracowuje kapitałowe plany awaryjne, opisane w *Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej*.

Ryzyko kredytowe

Działalność kredytowa to najbardziej dochodowa część działalności Banku jednocześnie obciążona największym ryzykiem.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) budowa bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- 2) dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- 3) podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- 4) działania organizacyjno-proceduralne.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce kredytowej, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Budowa zdywersyfikowanego portfela kredytowego:

1. Ryzyko kredytowe w Banku wynika między innymi z koncentracji, która jest efektem ograniczenia działalności Banku do obszaru określonego w Statucie, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
2. Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej, w odniesieniu do branż, zabezpieczeń, grup klientów, produktów itp.
3. Działalność kredytową Banku cechuje dążenie do zachowania równowagi pomiędzy dochodowością a bezpieczeństwem. Równowaga ta jest możliwa dzięki podejmowaniu przez Bank odpowiednich działań zabezpieczających przed skutkami ryzyka.

Działania zabezpieczające:

1. Działania zabezpieczające podejmowane są w dwóch podstawowych obszarach:
 - a) ryzyko pojedynczej transakcji,
 - b) ryzyko portfela.
2. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji to:
 - a) wdrożenie statystycznych metod oceny zdolności kredytowej dostosowanych do charakterystyki ryzyka poszczególnych grup kredytobiorców, wykorzystujących dane statystyczne np. GUS dotyczące minimum egzystencji lub średniego miesięcznego wynagrodzenia, także dane statystyczne pochodzące z międzybankowych baz danych.
 - b) wdrożenie metod ograniczających nadmierne zadłużanie się gospodarstw domowych, kredytowanych przez Bank.
 - c) zatwierdzenie zasad monitorowania sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem zapisów Rekomendacji „T” oraz Rekomendacji „S”,
 - d) przeprowadzanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów,
 - e) udzielanie pełnomocnictw do podejmowania decyzji kredytowych na podstawie systemu kompetencji decyzyjnych obowiązujących w Banku
 - f) rozdzielenie funkcji związanych z bezpośrednią obsługą klienta (gromadzenie dokumentów, przygotowanie danych do analiz, sporządzanie propozycji klasyfikacji na podstawie monitoringu sytuacji klienta) od oceny ryzyka przez decydentów,
 - g) analiza wskaźnika LtV przy kredytach zabezpieczonych hipotecznie,
 - h) analiza ilościowa i jakościowa podmiotów wnoszących o kredyt.
3. Działania zabezpieczające w obszarze ryzyka portfela to:
 - a) dywersyfikacja kredytów,
 - b) pozyskiwanie do współpracy klientów o dobrej sytuacji ekonomicznej, sprawdzonej reputacji, dobrze współpracujących w Banku.
 - c) tworzenie, weryfikacja i analiza wykonania limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
 - d) opracowanie systemu informacji zarządczej w zakresie działalności kredytowej, z uwzględnieniem analizy ilościowej i jakościowej portfela kredytowego,

- e) analiza rynku, w tym rynku nieruchomości,
 - f) wykorzystanie baz danych, dotyczących zadłużenia gospodarstw domowych (np. BIK).
 - g) ocena jakości portfela kredytowego oraz wskaźnika pokrycia rezerwami kredytów zagrożonych?
 - h) analiza wpływu bancassurance na ryzyko kredytowe.
4. W ramach polityki dotyczącej zabezpieczeń opisanej w Polityce kredytowej Bank zawiera politykę zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.
5. W celu ograniczenia skutków ryzyka Rada Nadzorcza Banku w niniejszej Strategii zatwierdza optymalne wskaźniki LtV i Dtl.
6. **Wskaźnik LtV** – zgodnie z Rekomendacją „S” jest to wskaźnik wyrażający stosunek wartości ekspozycji kredytowej do wartości nieruchomości. Bank ustala limit optymalnego wskaźnika LtV, liczony na moment udzielenia kredytu, na poziomie maksymalnie:
- a) **80%** dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych (do **90%** w przypadku odpowiedniego ubezpieczenia lub dodatkowego zabezpieczenia kredytu)
 - b) **75%** dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach komercyjnych (do **80%** w przypadku odpowiedniego ubezpieczenia lub dodatkowego zabezpieczenia kredytu).
7. **Wskaźnik Dtl** - miara pozwalająca określić, jaką część dochodu kredytobiorca jest w stanie przeznaczyć na spłatę zadłużenia. Wskaźnik Dtl w Banku jest wyliczany według wzoru:

Obciążenia z tytułu kredytów (dotychczasowych i wnioskowanych) + koszty finansowe o charakterze niezbywalnym (czyli spłata długu)

Dochód netto

Maksymalny wskaźnik Dtl

Poziom dochodów Wnioskodawcy	Rodzaj kredytu	Wskaźnik Dtl
Dochody <u>poniżej i równe</u> 5 662,53 złotych *	Kredyt zabezpieczony hipotecznie	40%
	Kredyt gotówkowy	50%
Dochody <u>powyżej</u> 5 662,53 złotych *	Kredyt zabezpieczony hipotecznie	50%
	Kredyt gotówkowy	55%

* przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2021 rok – Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 lutego 2022 roku.

Weryfikacja poziomu wskaźnika Dtl i ocena jego adekwatności dokonywana jest zgodnie z *Instrukcją sporządzania informacji zarządczej*.

Działania organizacyjno-proceduralne:

1. Bank zapewnia niezależność funkcji pomiaru ryzyka kredytowego od działalności kredytowej poprzez wprowadzenie zasady, że osoby opracowujące dane do analizy ryzyka kredytowego nie podejmują decyzji kredytowych. Ocenę ryzyka portfela przygotowuje Komórka monitorująca ryzyko.
2. Ryzyko kredytowe jako najistotniejszy rodzaj ryzyka w Banku podlega nadzorowi ze strony Prezesa Zarządu.
3. W Banku funkcjonują regulacje wewnętrzne obejmujące zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, które podlegają okresowej weryfikacji.
4. Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym są poddawane okresowej ocenie w ramach audytu wewnętrznego przez SSOZ BPS.
5. Akceptowalny poziom ryzyka kredytowego (apetyt na ryzyko) został określony w planie ekonomiczno-finansowym.

Ryzyko płynności i finansowania

Cele strategiczne (Polityka długoterminowa) w zakresie zarządzania ryzykiem płynności i finansowania

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- 2) podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej,
- 3) utrzymanie nadzorczych miar płynności,
- 4) spełnienie norm płynności określonych w Pakiecie CRD IV/CRR – LCR (wskaźnik płynności krótkoterminowej) oraz NSFR (wskaźnik stabilnego finansowania).

Cele szczegółowe zawarte są Polityce Płynności oraz w Polityce Handlowej (planie działań marketingowych), stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

Odpowiednia struktura aktywów:

1. Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.
2. Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.
3. Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:
 - a) płynności,
 - b) bezpieczeństwa,
 - c) rentowności.
4. Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową. Bank bada strukturę pasywów długoterminowych powiązaną ze strukturą aktywów długoterminowych i ustala limity zaangażowania w aktywa długoterminowe, określone w *Instrukcji zarządzania płynnością*.

Budowa stabilnej bazy depozytowej:

1. Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, ludności i budżetu.
2. Celem Banku jest wydłużenie średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów, tak aby Bank mógł otwierać, po stronie aktywnej, pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym. Bank będzie dążył do takiego konstruowania produktów depozytowych, aby było to optymalne pod kątem ryzyka płynności. Zarządzanie bazą depozytową Banku poprzez przyjęty limit koncentracji zakłada ograniczenia w zakresie uzależnienia od poszczególnych źródeł finansowania.
3. Bank bada zachowania rynku, w tym poziom cen w celu utrzymania konkurencyjnej oferty.
4. Przyjmowane przez Bank lokaty walutowe - ze względu na ich relatywnie niski udział w ogólnej strukturze przyjmowanych lokat ogółem - nie stanowią obecnie zagrożenia dla jego płynności. Jednakże, wraz z rozwojem działalności walutowej, w coraz większym stopniu Bank narażony będzie na ryzyko płynności wynikające z przepływów walutowych. Ze względu na aktualną skalę tej działalności, Bank będzie dążył do pełnego zrównoważenia niedopasowania aktywów i pasywów walutowych.
5. Bank prowadzi aktywną politykę cenową (polityka stóp procentowych) zapewniającą pozyskanie depozytów.
6. Bank prowadzi działania marketingowe (w tym działania inicjowane w ramach Zrzeszenia) opisane w *Strategii zarządzania* oraz w założeniach do planu ekonomiczno – finansowego, mające na celu zwiększenie bazy depozytowej.

Utrzymanie nadzorczych miar płynności:

1. Z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko- i średnioterminowym. W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów dokonuje się analizy w poszczególnych przedziałach czasowych.
2. Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów.
3. Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności. W zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia utraty płynności Bank postępuje według określonych procedur awaryjnych.
4. Bank systematycznie bada i przestrzega nadzorczych miar płynności określonych w odpowiedniej uchwale Komisji Nadzoru Finansowego.
5. Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym, lokaty płynnościowe oraz inne kredyty celowe oferowane przez Bank Zrzeszający. Płynne finansowanie swoich klientów Bank może prowadzić poprzez system współfinansowania konsorcjalnego z Bankiem Zrzeszającym. Celem poprawy płynności, Bank może przeprowadzać z Bankiem Zrzeszającym transakcje sprzedaży wierzytelności.
6. Akceptowalny poziom ryzyka płynności został określony w planie ekonomiczno – finansowym.

Działania w celu osiągnięcia nadzorczych miar płynności, wynikających z Pakietu CRD IV / CRR:

1. W związku z wejściem w życie Pakietu CRD IV / CRR Bank jest zmuszony do utrzymania / uzyskania od 01 stycznia 2018r. wskaźnika płynności krótkoterminowej (LCR) na poziomie minimum **1,00**.
2. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia UE Bank jest zobowiązany wyliczać wskaźnik pokrycia aktywów wymagających stabilnego finansowania pasywami stabilnymi (NSFR).
3. W celu osiągnięcia / utrzymania w/w wskaźników Bank powinien podjąć następujące działania:
 - a) Weryfikacja metod zarządzania ryzykiem płynności,
 - b) Uzupełnienie regulacji wewnętrznych Banku do wymagań Pakietu CRD IV / CRR,
 - c) Zmiana struktury aktywów poprzez min. zamianę części lokat międzybankowych na papiery skarbowe cechujące się wysoką jakością i stabilnością, zgodnie z załącznikiem nr 3 do Rozporządzenia UE.
 - d) Zmiany w systemie informatycznym i sprawozdawczym.

Działania w celu dostosowania regulacji wewnętrznych Banku do zmian Rekomendacji „P”:

1. Opracowanie zmian do Polityki płynności, ze szczególnym uwzględnieniem opracowania założeń przeprowadzanych testów warunków skrajnych.
2. Uzupełnienie planów awaryjnych, dostosowanych do opracowanych testów warunków skrajnych.
3. Wprowadzenie zapisów dotyczących dodatkowej dywersyfikacji źródeł finansowania oraz awaryjnych źródeł finansowania.
4. Weryfikacja wskaźników charakteryzujących ogólnym profil ryzyka (apetyt na ryzyko),
5. Weryfikacja struktury organizacyjnej pod kątem rozdzielenia zadań związanych zawieraniem transakcji od oceny ryzyka,
6. Inne, wynikające z zaleceń audytu.

Ryzyko stopy procentowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- 1) zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeszacowania,
- 2) podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania

odpowiednich marż,

3) codzienna realizacja polityki stóp procentowej w procesie sprzedaży produktów bankowych.

Cele szczegółowe zawarte są Polityce Stóp procentowych oraz w Polityce Handlowej (planie działań marketingowych),, stanowiącej uszczegółowienie Strategii.

1. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową opiera się na:
 - a) analizie obecnego oraz prognozowanego kształtowania się stóp procentowych na rynku międzybankowym,
 - b) analizach narażenia Banku na ryzyko stóp procentowych oraz analizach oprocentowania produktów Banku,
 - c) prognozach kształtowania się przyszłego wyniku odsetkowego,
 - d) dostępności produktów aktywnych i pasywnych,
 - e) przestrzeganiu ustalonych limitów,
 - f) realizowaniu celów przyjętych w strategii Banku.
2. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej oraz marżą odsetkową odbywa się poprzez:
 - a) kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
 - b) wydłużanie aktywów bądź pasywów poprzez szersze zastosowanie instrumentów o stałej stopie procentowej,
 - c) skracanie aktywów bądź pasywów poprzez zwiększanie udziału instrumentów o zmiennej stopie procentowej,
 - d) zmianę długości zapadalności aktywów o oprocentowaniu stałym,
 - e) zwiększenie liczby umów z klauzulą możliwej zmiany oprocentowania,
 - f) zmniejszeniu lub zwiększeniu zaangażowania w aktywach mniej wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
 - g) zmianę strategii kredytowej.
3. Kształtowanie poziomu oprocentowania produktów oferowanych przez Bank uwzględnia:
 - a) analizę oprocentowania produktów u konkurencji i na rynku międzybankowym,
 - b) wpływ zmiany oprocentowania na inne ryzyka Banku,
 - c) strategię zarządzania Banku,
 - d) marże realizowane na poszczególnych produktach.
4. Istotnym elementem ograniczania ryzyka stopy procentowej jest zwiększanie udziału przychodów pozaodsetkowych w przychodach ogółem między innymi poprzez sprzedaż produktów generujących opłaty i prowizje, w tym produktów elektronicznych.
5. Podstawowe wskaźniki charakteryzujące poziom (profil) ryzyka stopy procentowej są określane w założeniach do planu ekonomiczno – finansowego.
6. Bank w oparciu o przeprowadzane testy warunków skrajnych przeprowadza symulację wyniku finansowego w przyszłości.
7. Bank bada wpływ istotnego wzrostu stóp procentowych na spłacalność kredytów oraz informuje klientów o wzroście ryzyka związanego ze wzrostem rynkowych stóp procentowych.
8. Akceptowalny poziom ryzyka stopy procentowej został określony w planie ekonomiczno – finansowym.

Ryzyko walutowe

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

1. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
2. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% kapitału uznanego, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
3. Strategią Banku jest prowadzenie zrównoważonej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzeniem UE.
4. Bank będzie kształtował pozycję walutową w ramach limitu otwartej pozycji walutowej całkowitej nie

przekraczającej 2% kapitału uznanego oraz limitów dla każdej z walut osobno, dostosowując operacyjnie zajmowaną pozycję w danej walucie obcej do kształtowania się kursu złotego.

5. Na rynku walutowym, Bank przykłada szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągłe prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.

6. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególny nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.

7. Akceptowalny poziom ryzyka walutowego został określony w planie ekonomiczno – finansowym.

Ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności opracowane zostały w perspektywie 3 lat przy założeniu, że przy rocznej weryfikacji niniejszej Strategii okres ten wydłużany będzie o kolejny rok.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności jest utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.

Poprzez akceptowalny poziom ryzyka (apetyt na ryzyko) rozumie się w zakresie realizacji niniejszej Strategii utrzymanie poziomu łącznej rocznej straty operacyjnej brutto w wysokości nie przekraczającej **50%** wymogu kapitałowego (BIA) na ryzyko operacyjne.

Docelowy profil ryzyka, jakiego uzyskanie zakładane jest w niniejszej Strategii ustalono w Załączniku nr 1 do Strategii.

Cele szczegółowe to:

- 1) zapewnienie świadomości występowania ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności obciążającego bank na wszystkich szczeblach zarządzania,
- 2) minimalizowanie strat z tytułu ryzyka operacyjnego, w tym nieprzekraczanie tolerancji na ryzyko ustalonej w niniejszej Strategii, w postaci odpowiednich limitów dotyczących strat operacyjnych,
- 3) wdrożenie i systematyczna weryfikacja procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wyniki Banku,
- 4) zapobieganie powstawania zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości działania Banku,
- 5) zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka.

Ogólne kierunki zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności w Banku

- 1) Bank będzie analizować potrzeby związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności i wprowadzać odpowiednie zmiany organizacyjne, mające na celu minimalizację ryzyka, w tym zmiany wynikające z zewnętrznych przepisów i opracowań instytucji nadzorczych.
- 2) Wdrażany będzie odpowiedni system zarządzania ryzykiem operacyjnym tworzony poprzez:
 - a) akty normatywne opisujące ten system,
 - b) strukturę organizacyjną systemu,
 - c) narzędzia informatyczne wspomagające realizację procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym
 - d) gromadzone informacje o incydentach i zdarzeniach zaistniałych w obszarze ryzyka operacyjnego.
- 3) Zarządzanie ryzykiem operacyjnym Banku ukierunkowane będzie na:
 - a) działania prewencyjne, związane z identyfikacją, oceną i monitoringiem ryzyka, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów;
 - b) osłabianie i niwelowanie skutków zaszłych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także

poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka.

- 4) Zarządzanie ryzykiem będzie ukierunkowane ze szczególną uwagą na możliwość powstania dwóch klas zdarzeń:
 - a) o wysokiej częstotliwości występowania, ale generujących niewielkie straty - zarządzając nimi poprzez ustanowienie limitów, monitorowanie zdarzeń i obserwację przestrzegania limitów występowania zdarzeń, a także poprzez metody zapobiegania powstawaniu ryzyka, w tym także ustanawianie i przestrzeganie odpowiednich procedur oraz działanie mechanizmów kontrolnych (kontroli funkcjonalnej),
 - b) o niskiej częstotliwości występowania, ale generujących duże straty - zarządzając nimi poprzez ustanawianie procedur awaryjnych, planów ciągłości działania, a także w miarę możliwości i takiej potrzeby przenosząc ryzyko poza Bank.
- 5) W zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności zarządzanie ukierunkowane jest na stałe dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku poprzez stałe aktualizowanie i dostosowywanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia, a także korzystanie z wzorcowych procedur Banku Zrzeszającego.
- 6) W zakresie zarządzania ryzykiem prawnym i braku zgodności stosowane będą:
 - a) regulacje wewnętrzne dotyczące ryzyka braku zgodności,
 - b) regulacje wewnętrzne dotyczące polityki kadrowej oraz plany szkoleń,
 - c) regulacje wewnętrzne dotyczące rozpatrywania skarg i reklamacji,
 - d) inne regulujące w swoim zakresie zagadnienia norm etycznych i zgodności prawnej.

Ryzyko dopuszczalne

Ryzyko jest nieodłącznym elementem prowadzenia działalności Banku. Na sytuację Banku mogą wpływać zjawiska, które nie dające się w pełni przewidzieć i ocenić. Występowanie przemyślanego i odpowiednio zabezpieczonego ryzyka najczęściej wiąże się z osiągnięciem korzyści dla Banku, nadmierne unikanie ryzyka powoduje stagnację i spadek wyników.

Należy jednak unikać – jako niebezpiecznych i mających znamiona hazardu sytuacji, które wiążą się z niskim prawdopodobieństwem sukcesu i są obciążone dużym ryzykiem, a ewentualne negatywne rezultaty mogą krytycznie wpłynąć na bezpieczeństwo Banku.

Zarząd, uwzględniając powyższe prawidłowości, zakłada w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym następujące reakcje na zidentyfikowane ryzyko:

- 1) **akceptacja i zarządzanie ryzykiem** - po zastosowaniu wybranych środków ograniczających ryzyko stwierdza się, oceniając ryzyko, brak istotnego zagrożenia dla bezpieczeństwa i sytuacji Banku, uwzględniając również spodziewane i uzasadnione korzyści,
- 2) **rezygnacja (unikanie)** - w przypadku, gdy ryzyko jest na poziomie przekraczającym apetyt na ryzyko po zastosowaniu środków ograniczających ryzyko, lub też w sytuacji braku możliwości zastosowania skutecznych metod ograniczania ryzyka.

Ocena poziomu ryzyka i przeciwdziałanie ryzyku

- 1) Dokonywana jest ocena ryzyka operacyjnego, polega ona na oszacowaniu prawdopodobieństwa i wielkości przyszłych strat z tytułu zagrożeń. Polega ona na inwentaryzacji procesów, identyfikacji zagrożeń w ramach każdego procesu, a następnie na ustaleniu punktowej wielkości ryzyka procesu.
- 2) Ocena ryzyka jest dokonywana zgodnie z *Instrukcją zarządzania ryzykiem operacyjnym*.
- 3) Bank dzieli ryzyko wynikające z zagrożeń na poziomy ryzyka, w celu odpowiedniego doboru lub weryfikacji podejścia do ograniczania strat.
- 4) Bieżący profil ryzyka ustalany jest na podstawie analizy i oceny ryzyka, dokonywany jest zgodnie z *Instrukcją zarządzania ryzykiem operacyjnym*.

Kluczowe procesy wewnętrzne Banku

- 1) Na potrzeby zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym wyznaczania KRI oraz planowania ciągłości działania oraz planów awaryjnych dokonywana jest cykliczna identyfikacja procesów kluczowych zgodnie z odrębnymi regulacjami przyjętymi przez Zarząd.
- 2) Za procesy kluczowe uznaje się procesy istotnie przyczyniające się do realizacji celów banku.
- 3) W tym celu wyróżniane są procesy:
 - a) podstawowe – związane bezpośrednio z przychodami Banku
 - b) procesy pomocnicze wspierające działanie procesów podstawowych.

Monitorowanie i pomiar ryzyka

- 1) W Banku, w celu umożliwienia dokładnego rozpoznania profilu ryzyka operacyjnego obowiązuje klasyfikacja obszaru ryzyka operacyjnego, klasyfikacja polega na systematycznym podziale zjawiska ryzyka operacyjnego wg następujących zasad:
 - a) Najwyższym poziomem klasyfikacji jest linia biznesowa, następnie klasyfikacja na kategorie ryzyka operacyjnego (rodzaje i kategorie wg Załącznika nr 1 do Rekomendacji M), najniższym opisy przykładowych incydentów i zdarzeń.
 - b) Klasyfikacja jest wspólna dla wszystkich komórek organizacyjnych Banku.
- 2) W celu pomiaru i monitorowania ryzyka dokonywane jest zgodnie z odrębnymi zasadami przyjętymi przez Zarząd:
 - a) prowadzenie rejestru zdarzeń (incydentów) operacyjnych, w tym zdarzeń wynikających z ryzyka braku zgodności,
 - b) wyznaczenie i monitorowanie limitów wewnętrznych,
 - c) wyznaczenie i monitorowanie Kluczowych Wskaźników Ryzyka (KRI),
 - d) samoocena ryzyka,
 - e) sporządzane są testy warunków skrajnych.
- 3) **Monitorowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego**
 - a) Występowanie zdarzeń ryzyka operacyjnego wewnętrznych, a także istotnych zdarzeń zewnętrznych będzie monitorowane przez wyznaczoną komórkę organizacyjną, w ramach prowadzenia ewidencji zdarzeń operacyjnych, a zebrane dane posłużą do dokonywania cyklicznej identyfikacji, analizy i oceny zagrożeń.
 - b) Monitoring strat obejmuje identyfikację i rejestrację: straty brutto (straty bez uwzględnienia odwrócenia straty), zwrotność strat i straty netto. Identyfikowane są wszystkie rodzaje strat operacyjnych wymienione w Rekomendacji M wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego.
- 4) **Monitorowanie KRI** - wyznaczane są Kluczowe Wskaźniki Ryzyka (KRI), w ten sposób że:
 - a) dokonuje się identyfikacji procesów/obszarów kluczowych,
 - b) identyfikuje się podstawowe rodzaje zagrożeń dla każdego procesu/obszaru,
 - c) ustala się istotne wskaźników dla każdej kategorii ryzyka (metodami eksperckimi),
 - d) przypisuje się KRI do danego rodzaju zagrożeń,
 - e) określa wartości progowe
- 5) Wyznaczona komórka organizacyjna gromadzi dane o aktualnych wielkościach wskaźników, ocenia ich wielkość, porównuje z wielkościami progowymi i na tej podstawie ustala wpływ na profil ryzyka operacyjnego Banku.

Tolerancja na ryzyko, limity wewnętrzne

- 1) Ustala się tolerancję na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat brutto, poprzez limity dla klas zdarzeń rozumianych na potrzeby niniejszej Strategii jako rodzaje zdarzeń ujęte w Załączniku nr 1 do Rekomendacji M.
- 2) Wysokość limitów dla klas zdarzeń wynosi:

LP	Klasa zdarzeń	Limit w tys./kw
1	Oszustwa wewnętrzne	2,28
2	Oszustwa zewnętrzne	73,17
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	17,80
4	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	66,16
5	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	2,51
6	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	28,88
7	Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	2,91

- 3) Wykonanie limitów badane będzie w układzie kwartalnym, a obserwacji podlegają ponoszone przez Bank straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego, zgodnie z definicją z niniejszej Strategii.
- 4) Przypadki przekroczenia limitu będą raportowane do Zarządu i Rady Nadzorczej, podjęte zostaną również działania zmierzające do ustalenia przyczyn przekroczeń, zmierzające do ustabilizowania sytuacji powodującej powiększanie strat, a także nieprzekraczania maksymalnej wielkości strat w przyszłości.
- 5) Wskaźniki graniczne dla KRI – ustalone będą graniczne wielkości kluczowych wskaźników ryzyka, których przekroczenie będzie traktowane jako sygnał wzrostu ryzyka i odpowiednio raportowane do Zarządu i Rady Nadzorczej.

Kontrola wewnętrzna

W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej na który składa się:

- 1) Kontrola wewnętrzna (funkcjonalna),
- 2) Stanowisko ds. Zgodności
- 3) Audyt wewnętrzny, sprawowany przez SSOZ BPS.
- 4) Kontrola wewnętrzna funkcjonalna jest sprawowana jako kontrola bieżąca na każdym stanowisku, ponadto w obszarach objętych wysokim ryzykiem operacyjnym wprowadzono zasady tzw. kontroli „na drugą rękę”.
- 5) Kontrolą następną jest objęte każde stanowisko co najmniej raz w roku w ramach tzw. kontroli kierowniczej.
- 6) Audyt ryzyka operacyjnego jest przeprowadzany w Banku co najmniej raz w ciągu 24 miesięcy.
- 7) Szczegółowe zasady kontroli wewnętrznej i audytu zawarte są w *Regulaminie kontroli wewnętrznej*.

Docelowy profil ryzyka operacyjnego Banku

W związku z tym, że Bank został uznany przez Komisję Nadzoru Finansowego za małą, niezłożoną instytucję docelowy profil ryzyka operacyjnego określono na podstawie ustalonych wskaźników KRI. W zakresie realizacji Strategii docelowy profil ryzyka jest następujący:

Lp.	Klasa zdarzeń	MAX	Profil ryzyka w tys.		
			31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024
1	Oszustwa wewnętrzne	1 898,00	1,99	2,09	2,20
2	Oszustwa zewnętrzne	60 976,37	64,03	67,23	70,59
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	14 829,78	15,57	16,35	17,17
4	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	55 133,41	57,89	60,78	63,82
5	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	2 093,54	2,20	2,31	2,42
6	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	24 070,74	25,27	26,54	27,86
7	Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	2 425,62	2,55	2,67	2,81

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą następujące podmioty: Rada Nadzorcza, Zarząd Banku, Stanowisko ds. zgodności, Zespół ryzyka i analiz, kontrola wewnętrzna oraz pracownicy.

Na początku 2022 roku według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku, Bank na podstawie przeprowadzonych analiz historycznych dokonał oceny istotności występujących ryzyk i uznał za istotne następujące ryzyka:

Kapitał ważony ryzykiem:

1. Ryzyko kredytowe
2. Ryzyko koncentracji zaangażowań i dużych ekspozycji
3. Ryzyko koncentracji znacznych pakietów akcji
4. Ryzyko operacyjne
5. Ryzyko walutowe

Dodatkowe wymogi kapitałowe:

1. Ryzyko stopy procentowej:
 - a) Przeszacowania
 - b) Bazowe
 - c) Krzywej dochodowości
2. Ryzyko koncentracji:
 - a) w ten sam sektor gospodarczy;
 - b) w ten sam podmiot według długości okresu kredytowania;
 - c) w ten sam rodzaj zabezpieczenia kredytowego;
3. Ryzyko płynności
4. Ryzyko kapitałowe
5. Ryzyko wyniku finansowego

Przepływ informacji w Banku uregulowany jest w *Instrukcji sporządzania informacji zarządczej*, która definiuje częstotliwość, zakres, odbiorców oraz termin sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka.

III. Fundusze własne:

1. Fundusze własne Banku finansują działalność i zapewnienie rozwoju lub zabezpieczenie na wypadek ewentualnych strat Banku. Wielkość funduszy własnych wyznacza poziom stabilności finansowej Banku, a tym samym stopień bezpieczeństwa jego działalności i klientów.
2. Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz art. 492 Rozporządzenia UE 575/2013.
3. Na dzień 31.12.2021 roku poziom funduszy własnych wyniósł 10.126.901,28 zł.
4. Zgodnie z przepisami fundusze własne składają się z kapitału podstawowego Tier I w wysokości 10.126.901,28 zł. kapitału dodatkowego Tier I - 0,00 zł i kapitału Tier II – 0,00 zł.
5. Bank Spółdzielczy w Tarcynie buduje swoją bazę kapitałową o fundusze najwyższej jakości. Udział kapitału Tier I stanowi 100% funduszy własnych. Kapitał Tier II stanowi 0,00% funduszy własnych.

Stan funduszy własnych na dzień:		2021-12-31
FUNDUSZE WŁASNE (TIER I + TIER II):		10 126 901,28
KAPITAŁ TIER I		10 126 901,28
Kapitał podstawowy TIER I:		10 126 901,28
	Fundusz udziałowy:	487 000,00
	Fundusz zasobowy:	9 676 512,32
	Fundusz ogólnego ryzyka:	900,00
	Pomniejszenia kapitału podstawowego (WNIp):	37 511,04
	Kapitał dodatkowy TIER I:	0,00
KAPITAŁ TIER II:		0,00
	Pożyczka podporządkowana:	0,00
FUNDUSZE WŁASNE (TIER I I TIER II) W EUR:		2 201 787,47
	Średni kurs EUR:	4,5994

IV. Adekwatność kapitałowa, w tym dźwignia finansowa:

- Wyliczenia regulacyjne wymogów kapitałowych na dzień 31.12.2021 roku dokonano w oparciu o Rozporządzenie UE 575/2013.
- Celem procesu oceny adekwatności kapitałowej jest zapewnienie utrzymania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku. W tym celu Bank realizuje następujące działania:
 - ustala pisemne kryteria uznawania poszczególnych rodzajów ryzyka za istotne;
 - dokonyje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do poszczególnych klas ekspozycji na potrzeby obliczania łącznej ekspozycji na ryzyko kredytowe;
 - przypisuje ekspozycjom wagi ryzyka kredytowego;
 - przeprowadza rachunek adekwatności kapitałowej z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych na podstawie przeglądu za istotne;
 - dokonyje przeglądu procesu oceny adekwatności kapitałowej;
 - raportuje Organom Banku analizy w zakresie kapitału ważonego ryzykiem i wewnętrznych wymogów kapitałowych;
 - dokonyje podziału zadań i kontroli w procesie ustalania wymogu kapitałowego.
- Jednym z celów strategicznych jest umocnienie siły kapitałowej Banku. Doskonalenie jakości obsługi klientów oraz dążenie do wzrostu bezpieczeństwa funkcjonowania Banku ma na celu utrzymanie przewagi konkurencyjnej na terenie jego działania, co pozwala na wzrost sprzedaży a w efekcie na umacnianie siły kapitałowej. Im wyższy poziom kapitałów w Banku, tym większe możliwości rozwoju, między innymi poprzez wzrost inwestycji w nowoczesne technologie, reklamę, systemy motywacyjne dla pracowników, poprawę wizerunku zewnętrznego placówek bankowych, wzrost skali działalności.
- Kapitał ważony ryzykiem na dzień 31.12.2021 roku wyniósł 5.184.604,23 zł i stanowił 51,20% funduszy własnych.
- Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego obliczone zostały zgodnie z metodą standardową, wyniosły 4.143.757,87 i stanowiły 79,92% wszystkich wymogów.
- Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego Bank oblicza zgodnie z metodą wskaźnika bazowego. W 2021 roku wymóg wyniósł 1.040.846,36 i stanowił 20,08% wszystkich wymogów.
- Na dzień 31.12.2021 r. Bank tworzył dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cyklu gospodarczego w wysokości 90.636,97 zł; Limit na dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej – łączne wymogi w zakresie funduszy własnych SREP 8%. Wewnętrzny współczynnik wypłacalności na dzień 31.12.2021 r. wyniósł 15,36%.
- Łączny współczynnik kapitałowy na dzień 31.12.2021 roku wyniósł 15,63% przy limicie min.10,50%.
- Bufor zabezpieczający 2,5%, wymóg połączonego bufora 2,5%.
- Poniższe zestawienie przedstawia zestawienie wag ryzyka dla poszczególnych ekspozycji:

Zestawienie wag ryzyka i wyliczenie współczynników kapitałowych na dzień 31.12.2021 roku:

pozycja	Waga	Ogółem (Wartość pierwotna) CNXX003	(-)Korekty i rezerwy z tytułu ekspozycji pierwotnej CNCS001	W pełni skorygowana wartość ekspozycji CNXX030	Gwarancje CNCS002	Kaucje CNCS005	Waga 0.00% CNCS011	Waga 20.00% CNCS012	Waga 50.00% CNCS013	Waga 100.00% CNCS014	Wartość ekspozycji CNXX002	Kwota ekspozycji ważona ryzykiem przed zastosowaniem MŚPCNXX001	Kwota ekspozycji ważona ryzykiem po zastosowaniu MŚPCNXX004	Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego
1) Rządy i banki centralne	0%	134 015 902,05	0,00	134 015 902,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	134 015 902,05	635 710,00	635 710,00	50 856,80
2) Sam. regionalne lub władz lok.	20%	12 092 341,03	0,00	12 092 341,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12 092 341,03	2 418 468,20	2 418 468,20	193 477,46
3) Sektor publiczny	50%	16 502 220,34	0,00	16 502 220,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16 502 220,34	22 696,83	22 696,83	1 815,75
4) Instytucje - banki (rez. obow.)	0%	2 245 000,00	0,00	2 245 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 245 000,00	0,00	0,00	0,00
5) Instytucje - banki (do 3m-cy)	20%	15 704 338,70	0,00	15 704 338,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15 704 338,70	0,00	0,00	0,00
6) Instytucje - banki (pow 3 m-cy)	50%	538 933,11	0,00	538 933,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	538 933,11	267 333,05	267 333,05	21 386,64
7) Zab. na nieruch. mieszkalnych	35%	33 508 301,01	-1 178,40	33 507 122,61	0,00	0,00	0,00	0,00	188 175,07	0,00	33 413 035,09	11 694 562,31	11 614 766,67	929 181,33
8) Instytucje - banki	100%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9) Przedsiębiorcy	100%	11 995 945,59	-19 296,63	11 976 648,96	0,00	0,00	0,00	0,00	2 158 598,12	0,00	10 897 349,97	10 897 349,97	8 308 780,94	664 702,48
10) Detaliczne	75%	23 759 524,09	-46 907,59	23 712 616,50	0,00	0,00	0,00	2 521,15	871 893,33	0,00	23 274 653,03	17 455 990,24	17 455 990,24	1 396 479,22
11) Zab. na nieruch. komercyjnych	100%	4 160 656,51	0,00	4 160 656,51	0,00	0,00	0,00	0,00	746 719,96	0,00	3 787 296,54	3 787 296,54	2 885 541,23	230 843,30
12) Inne pozycje - Środki trwałe	100%	1 947 972,48	0,00	1 947 972,48	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 947 972,48	1 947 972,48	1 947 972,48	155 837,80
13) Niewykonanie zobowiązań	100% / 150%	8 824 685,50	-4 922 331,75	3 902 353,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 902 353,75	3 902 353,75	3 902 353,75	312 188,30
14) Zw. z przeds. zbiorowego inwest.	100%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15) Ekspozycje Kapitałowe	100%	1 399 297,00	0,00	1 399 297,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 399 297,00	1 399 297,00	1 399 297,00	111 943,76
16) Inne pozycje - aktywa	100%	941 695,39	-3 632,46	938 062,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	938 062,93	938 062,93	938 062,93	75 045,03
17) Inne pozycje - aktywa	20%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18) Inne pozycje - Gotówka	0%	9 496 401,01	0,00	9 496 401,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9 496 401,01	0,00	0,00	0,00
19) INNE POZYCJE - WARTOŚCI NIEMAT	0%	37 511,04	0,00	37 511,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	37 511,04	0,00	0,00	0,00
20) WYKLUCZONE		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
21) DO WYJAŚNIENIA		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem		277 133 213,81	-4 993 346,83	272 139 866,98	0,00	0,00	0,00	2 521,15	3 965 386,48	0,00	270 155 157,03	55 367 093,30	51 796 973,32	4 143 757,87

11. Bank dokonuje oceny adekwatności kapitałowej w okresach kwartalnych zgodnie z *Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej*.

12. Bank szacuje ryzyko poziomu dźwigni finansowej zgodnie z Rozporządzeniem UE. Na dzień 31.12.2021 roku w Banku wskaźnik wynosi 3,75%. Na prezentowany poziom wskaźnika nadmiernej dźwigni finansowej miał wpływ wysoki poziom aktywów i zobowiązań pozabilansowych.

W celu zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej Bank stosuje procedury zawarte w *Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej*:

1. Bank mierzy ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej poprzez obliczanie, wskaźnika dźwigni finansowej liczonego jako wyrażony w procentach udział kapitału Tier I w miarze ekspozycji całkowitej.
2. Miara ekspozycji całkowitej jest sumą wartości ekspozycji z tytułu:
 - 1) aktywów – których wartość wyznaczana jest z uwzględnieniem korekt wartości, rezerw i innych redukcji funduszy własnych związanych z danym składnikiem aktywów, jak dla potrzeb ustalenia wartości ekspozycji z tytułu składnika aktywów w ramach wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko; (*zgodnie z art. 111 ust. 1 zdanie pierwsze CRR: w wartości księgowej, która pozostaje po dokonaniu korekt z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego, dodatkowych korekt wartości z tytułu ostrożnej wyceny, odliczeniu mającej zastosowanie kwoty niedoboru pokrycia należności nieobsługiwanych oraz dokonaniu innych redukcji funduszy własnych związanych z danym składnikiem aktywów*)
 - 2) pozycji pozabilansowych – ujmowanych w wartości nominalnej (bez uwzględniania korekt z tytułu rezerw celowych i odpisów aktualizujących odnoszących się do odsetek), z uwzględnieniem współczynników konwersji, z zastrzeżeniem dolnego limitu 10% wartości dla pozycji pozabilansowych niskiego ryzyka.
3. W aktywach wymienionych w ust. 3 pkt 1 Bank nie ujmuje pozycji aktywów, które ujęte zostały w pomniejszeniach kapitału podstawowego i dodatkowego Tier I, w szczególności:
 - 1) wartości niematerialnych i prawnych w części pomniejszającej kapitał podstawowy;
 - 2) udziałów kapitałowych w części pomniejszającej kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I;
 - 3) aktywów z tytułu podatku odroczonego opartych na przyszłej rentowności w części pomniejszającej kapitał podstawowy Tier I.
 - 4) Ustalając wartość aktywów, o których mowa w ust. 3 pkt 1, Bank uwzględnia rezerwy celowe i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek związane z danym składnikiem aktywów w wartości, w jakiej zostały one uwzględnione w ramach wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.
4. Bank ustala limit wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie minimum 3,30%. Łączne wymogi w zakresie wskaźnika dźwigni SREP minimum 3%.
Wskaźnik dźwigni finansowej jest obliczany i monitorowany przez Zespół Ryzyka i Analiz w okresach kwartalnych; stanowi element informacji zarządczej dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

V. Ryzyko kredytowe

1. Kategorie ekspozycji kredytowych

Kategoria ekspozycji	Wartość Bil.+PZB. W tys. zł
wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	12.041,40
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	16.264,87
ekspozycje detaliczne	6.440,29
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	94.733,40
których dotyczy niewykonanie zobowiązania (zagrożone)	8.605,47

2. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank nie dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na regiony geograficzne.

3. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Opis sekcji	EKD od	EKD do	OGÓLEM	OGÓLEM + PZB	limit % UK	Wykorzyst. Limitu % UK
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	100	399	7 473 568,54	8 642 708,75	150	56,90%
Górnictwo i wydobywanie	500	999	91 710,58	240 000,00	5	47,40%
Przetwórstwo przemysłowe	1000	3399	3 294 441,31	3 365 482,61	60	55,39%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz rekultywacja	3600	3999	24 589,00	24 589,00	5	4,86%
Budownictwo	4100	4399	1 693 094,88	2 144 152,95	40	52,93%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	4500	4799	2 115 075,48	2 876 047,95	50	56,80%
Transport i gospodarka magazynowa	4900	5399	522 712,98	540 973,56	20	26,71%
Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	5500	5699	1 341 580,63	1 341 580,63	20	66,24%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6800	6899	1 747 870,12	1 747 870,12	30	57,53%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6900	7599	674 850,49	686 778,73	10	67,82%
Usługi administrowania i działalność wspierająca	7700	8299	2 018 652,36	2 228 446,00	40	55,01%
Edukacja	8500	8599	92 174,51	92 174,51	5	18,20%
Pozostała działalność usługowa	9400	9699	516 743,81	539 762,84	10	53,30%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8400	8499	12 041 400,00	12 041 400,00	200	59,45%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8600	8899	364 259,81	367 250,00	20	18,13%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w en.elektryczną, gaz, parę wodną, wodę i powietrze	3500	3599	13,37	55 013,37	5	10,86%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6400	6699				
Gosp.domowe zatrudniające pracowników; gosp.domowe prod.na wł.potrzeby	9700	9899				
Organizacje i zespoły eksterytorialne	9900	9999				
Informacja i komunikacja	5800	6399				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9000	9399				
Inne						
Bez kodu EKD			303 501,68	303 501,68		

4. Struktura ekspozycji kredytowych wg. długości okresu kredytowania:

Lp	Nazwa produktu	limit % UK	OGÓLEM	% UK	Struktura %	Wyk. limitu % UK
1	OF - KREDYTY DO ROKU	25	1 733 493,69	17,12%	1,91%	68,47%
2	OF - KREDYTY POWYŻEJ ROKU	650	54 715 757,79	540,30%	60,28%	83,12%
3	R - KREDYTY DO ROKU	20	133 995,90	1,32%	0,15%	6,62%
4	R - KREDYTY POWYŻEJ ROKU	150	7 647 214,34	75,51%	8,43%	50,34%
5	P - KREDYTY DO ROKU	30	902 938,81	8,92%	0,99%	29,72%
6	P - KREDYTY POWYŻEJ ROKU	300	13 544 358,50	133,75%	14,92%	44,58%
7	SPÓŁDZIELNIE I WSPÓLNOTY - KR. DO ROKU	5		0,00%	0,00%	0,00%
8	SPÓŁDZIELNIE I WSPÓLNOTY - KREDYTY POW. ROKU	3	46 332,00	0,46%	0,05%	15,25%
9	BUDŻET - KREDYTY DO ROKU	15		0,00%	0,00%	0,00%
10	BUDŻET - KREDYTY POWYŻEJ ROKU	180	12 041 400,00	118,91%	13,27%	66,06%

5. Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).

Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,
- małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi

zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane. W praktyce za ekspozycje nieobsługiwane Bank uznaje ekspozycje zagrożone.

Do kategorii kredytów zagrożonych Bank zalicza ekspozycje w kategorii ryzyka „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”, zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16.12.2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (z późniejszymi zmianami).

Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne zgodnie z wewnętrzną procedurą, przy czym na ryzyko kredytowe:

1. Podstawowe zasady

1. Klasyfikacja ekspozycji kredytowych jest realizowana w ramach następujących kategorii:

- 1) dla pożyczek i kredytów mieszkaniowych, hipotecznych oraz ekspozycji kredytowych wobec klientów instytucjonalnych i jednostek samorządu terytorialnego:
 - a) kategoria „Normalne”, zwana dalej kategorią **N**;
 - b) kategoria „Pod obserwacją”, zwana dalej kategorią **PO**;
 - c) kategoria „Poniżej standardu”, zwana dalej kategorią **PS**;
 - d) kategoria „Wątpliwe”, zwana dalej kategorią **W**;
 - e) kategoria „Stracone”, zwana dalej kategorią **S**.
- 2) dla pożyczek i kredytów detalicznych:
 - a) kategoria **N**;
 - b) kategoria **S**.
2. Klasyfikacja ekspozycji kredytowych wynikających z kredytów i pożyczek mieszkaniowych, hipotecznych i detalicznych, należności od Skarbu Państwa odbywa się na podstawie kryterium terminowości spłat (z uwzględnieniem dodatkowych kryteriów dla kategorii **S**). Przez kryterium to rozumie się terminowość regulowania kapitału i odsetek (przy czym za opóźnienie uznaje się sytuację, w której nieterminowo regulowane są tylko odsetki, tylko kapitał lub jednocześnie odsetki i kapitał).
3. Klasyfikacja ekspozycji kredytowych klientów instytucjonalnych i jednostek samorządu terytorialnego, odbywa się na podstawie kryterium terminowości spłat (z uwzględnieniem dodatkowych kryteriów dla kategorii **S**) oraz kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej. Kryterium terminowości oceniane jest analogicznie, jak w przypadku kredytów i pożyczek mieszkaniowych, hipotecznych i detalicznych oraz należności od Skarbu Państwa. Natomiast kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej rozumiane jest jako ocena sytuacji finansowej podmiotu, dokonana w oparciu o kryteria ilościowe i jakościowe opisane w dalszej części Instrukcji.

2. Minimalny poziom rezerw celowych i odpisów aktualizujących

1. Ustala się następujące minimalne poziomy procentowe rezerw celowych i odpisów aktualizujących w relacji do wartości podstawy tworzenia:
 - 1) dla kategorii **N** – 0%, z wyłączeniem kredytów i pożyczek detalicznych, dla których minimalny poziom rezerwy i odpisu aktualizującego wynosi 1,5%;
 - 2) dla kategorii **PO** – 1,5%;
 - 3) dla kategorii **PS** – 20%;
 - 4) dla kategorii **W** – 50%;
 - 5) dla kategorii **S** – 100%.
2. Przyjmuje się, że powyżej wskazane wartości stanowią poziomy minimalne.
3. Poziom rezerw celowych i odpisów aktualizujących utworzonych dla kredytów i pożyczek detalicznych kategorii **N** można pomniejszyć o 25% posiadanej rezerwy na ryzyko ogólne.
4. Poziom rezerw celowych i odpisów aktualizujących utworzonych dla ekspozycji w kategorii **PO** można pomniejszyć o 25% posiadanej rezerwy na ryzyko ogólne.
5. Zastosowanie procedury, o której mowa w ust. 3 i 4 nie wyklucza zastosowania pomniejszania podstawy tworzenia rezerwy celowej i odpisów aktualizujących o wartość zabezpieczenia.

6. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych:

Załącznik - Raport nr 1

7. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale wg. liczby dni przeterminowania
Załącznik - Raport nr 2

8. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy
Załącznik – Raport nr 3

9. Zabezpieczenia uzyskane przez przyjęcie i postępowania egzekucyjne
Załącznik – Raport nr 4

10. Strukturę zaangażowania bilansowego i pozabilansowego Banku wobec sektora niefinansowego, finansowego i budżetowego na dzień 31.12.2021 roku przedstawia następująca tabela:

Należności:		Normalne i pod obserwacją	Poniżej standardu	Wątpliwe	Stracone	Razem należności bilansowe	Należności pozabilansowe
1.	Sektor finansowy w tym:	16 191 531,48	-	-	-	16 191 531,48	-
	lokaty Bank PBS	15 571 296,48	-	-	-	15 571 296,48	-
	akcje BPS	620 235,00	-	-	-	620 235,00	-
2.	Sektor niefinansowy	70 118 621,20	604 173,42	0,00	8 001 296,41	78 724 091,03	3 967 907,63
	osoby fizyczne	55 811 411,41	77 971,17	0,00	559 868,90	56 449 251,48	1 046 414,48
	rolnicy	7 106 710,69	26 202,25	0,00	648 297,30	7 781 210,24	1 103 921,19
	przedsiębiorcy	7 154 188,10	500 000,00	0,00	6 793 109,21	14 447 297,31	1 817 571,96
	wspólnoty	46 311,00	0,00	0,00	21,00	46 332,00	0,00
	spółdzielnie	0,00	0,00	0,00	0	0,00	0,00
3.	Sektor budżetowy	12 041 400,00	-	-	-	12 041 400,00	0,00
	Razem	98 351 552,68	604 173,42	0,00	8 001 296,41	106 957 022,51	3 967 907,63

11. Zasady dotyczące wyceny zabezpieczeń, zarządzania nimi i opis głównych rodzajów zabezpieczeń określa Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności obowiązująca w Banku.

VI. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego - art. 453

Bank stosuje techniki ograniczania ryzyka kredytowego w zakresie:

- tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania ich naliczania,
- wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem – w zakresie zmiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia lub stosowania preferencyjnej wagi ryzyka 35%.

Wycena i zarządzanie zabezpieczeniami uregulowane zostało w Instrukcji Zasady klasyfikacji i przeglądu ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw, zgodnie z którymi nie rzadziej niż raz w roku, a w przypadku dużych zaangażowań nie rzadziej niż raz na kwartał dokonywany jest przegląd przyjętych zabezpieczeń poszczególnych ekspozycji kredytowych, kontrolowana jest ich wartość, aktualność i możliwość zastosowania w rachunku rezerw celowych.

VII. Korzystanie z ECAI – art. 444

Bank nie wykorzystuje ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI dla potrzeb wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem.

VIII. Ryzyko rynkowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko. Kapitał ważony ryzykiem z tytułu ryzyka walutowego oblicza się metodą standardową. Kapitał z tytułu ryzyka walutowego stanowi 8% pozycji walutowej całkowitej, jeżeli przewyższa ona 2% funduszy własnych Banku lub stanowi 0 jeżeli nie przewyższa 2% funduszy własnych.

Całkowita pozycja walutowa na dzień 31.12.2021 roku wyniosła 128.444,27 zł, a limit na pozycję walutową został wykorzystany w 63,42%. Bank nie tworzy wymogu z tytułu ryzyka walutowego.

	USD	EUR	CPW Zł	FW	2% FW	Wyk. Limitu	DWK
2021-12-31	4,0600	4,5994	128 444,27	10 126 901,28	202 538,03	63,42%	0,00

	poz USD	poz USD Zł	limit	wykorz.	poz EUR	poz EUR Zł	limit	wykorz.
2021-12-31	31 636,52	128 444,27	49 000,00	64,56%	-27 459,09	-126 295,34	42 000,00	65,38%

Z uwagi na fakt, iż w Banku występuje znaczna skala działalności walutowej, wylicza się relację maksymalnej całkowitej pozycji walutowej zanotowanej w okresie roku do FW Banku oraz wartość zagrożoną dla portfela pozycji walutowych. Na dzień analizy wartość wskaźnika maksymalnej pozycji walutowej zanotowanej w okresie ostatniego roku (W_{PC}) wynosi 2,36%, a maksymalna skalowana do horyzontu jednorocznego wartość zagrożona zanotowana w okresie ostatniego roku (VaR^{250}_{max}) wynosi 93.248,90 zł, zaś wskaźnik W_{VaR} wynosi 0,92%.

	W_{PC}	W_{VaR}
2021-12-31	2,36%	0,92%

Limit na wskaźnik W_{PC} wynoszący 2% został przekroczony i wynosi 2,36%, a limit W_{VaR} w wysokości 1% nie został przekroczony, a co za tym idzie, zgodnie z zasadą, gdy $W_{PC} < 2\%$ oraz $W_{VaR} < 1\%$, uznaje się, że ryzyko walutowe nie jest istotne i kapitał alokowany w ramach Filaru I jest wystarczający i adekwatny do poziomu tego ryzyka, a Bank nie wyznacza dodatkowej kwoty alokowanej w ramach Filaru II.

Ryzyko walutowe nie stanowi zagrożenia dla funkcjonowania Banku i kształtuje się na odpowiednim poziomie. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie (dzienna pozycja walutowa), raporty i wnioski dotyczące ryzyka walutowego są w cyklach miesięcznych przedstawiane na posiedzeniach Zarządu oraz kwartalnie dla Rady Nadzorczej Banku.

IX. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej – czyli zagrożenie nie osiągnięcia zaplanowanego dochodu netto z oprocentowania wynikającego ze zmiany stopy procentowej. W Banku występują trzy rodzaje ryzyka stopy procentowej uznane za istotne: ryzyko przeszacowania, ryzyko bazowe, ryzyko krzywej dochodowości. Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej określone zostały w *Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej*.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych. Ponadto celem jest zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na zmiany przychodów i kosztów odsetkowych. Bank wprowadził i monitoruje odpowiednie do skali działania limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka stopy procentowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych.

Luka niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami na dzień 31.12.2021 r.:

Grupy	Ogółem	a'vista	od 1 do 7 dni	od 7d do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 do 6 miesięcy	od 6m do 1 roku	od 1r do 2 lat	od 2 do 5 lat	powyżej 5 lat
Aktywa - stopa stała	138 215 041,89	3 546 552,96	133 505 152,05	11 446,60	29 880,22	56 020,27	479 386,89	411 359,57	68 440,43	106 802,90
Aktywa - stopa zmienna	118 662 477,88	15 663 248,88	11 922 791,26	4 740 341,79	48 615 862,94	0	37 720 233,01	0	0	0
Pasywa - stopa stała	47 584 991,08	37 376 340,77	231 207,91	1 103 768,20	1 924 700,00	2 801 195,24	2 835 005,04	1 312 773,92	0	0
Pasywa - stopa zmienna	200 347 079,99	0	398 546,11	3 371 212,08	196 577 321,80	0	0	0	0	0
Luka okresowa	8 945 448,70	-18 166 538,93	144 798 189,29	276 808,11	-149 856 278,64	-2 745 174,97	35 364 614,86	-901 414,35	68 440,43	106 802,90
Luka skumulowana	8 945 448,70	-18 166 538,93	126 631 650,36	126 908 458,47	-22 947 820,17	-25 692 995,14	9 671 619,72	8 770 205,37	8 838 645,80	8 945 448,70
Wskaźnik luki	0,03	-0,07	0,56	0,00	-0,58	-0,01	0,14	0,00	0,00	0,00
Wskaźnik luki skumulowanej	0,87	-0,07	0,49	0,49	-0,09	-0,10	0,04	0,03	0,03	0,03
Suma - aktywa	256 877 519,77	19 209 801,84	145 427 943,31	4 751 788,39	48 645 743,16	56 020,27	38 199 619,90	411 359,57	68 440,43	106 802,90
Suma - pasywa	247 932 071,07	37 376 340,77	629 754,02	4 474 980,28	198 502 021,80	2 801 195,24	2 835 005,04	1 312 773,92	0	0

Bank dąży do ograniczenia wrażliwości na spadki stóp procentowych poprzez stosowanie zmiennych stóp procentowych. W aktywach oprocentowanych aktywa o stopach zmiennych stanowią 46,19%, zaś w pasywach środki o stopach zmiennych stanowią 80,81%.

Zmiana wartości ekonomicznej kapitału na skutek zmian stóp procentowych stanowi oszacowaną stratę związaną z opóźnieniem przeszacowania aktywów i pasywów.

W wyniku przeprowadzonych testów warunków skrajnych zakładających:

- wpływ nagłego równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o +/- 200 punktów bazowych na wartość ekonomiczną kapitału - stwierdzono, że spadek wartości ekonomicznej kapitału nie przekracza 20% funduszy własnych,
- wpływ scenariuszy szokowych zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału w ramach standardowego testu wartości odstających – stwierdzono, że spadek wartości ekonomicznej kapitału nie przekracza 15% kapitału podstawowego Tier I Banku w ramach któregośkolwiek z sześciu scenariuszy.

Z uwagi na brak przekroczeń Bank nie informuje organu nadzoru.

Ryzyko przeszacowania dla zmiany stóp procentowych o 100 p.b. na dzień 31.12.2021 r.:

RYZYKO PRZESZACOWANIA	2021-12-31
	m-c bieżący
Fundusze własne:	10 126 901,28
Zmiana dochodu w skali roku:	778 780,00
Wartość limitu:	1 519 035,19
Procentowe wykorzystanie limitu:	51,27%

Limit 15% funduszy własnych nie został przekroczony i wykorzystany w 51,27%.

RYZYKO BAZOWE	2021-12-31
Zmiana dochodu w skali roku:	m-c bieżący
Razem zmiana dochodu:	39 857,12
Wartość limitu:	202 538,03
Procentowe wykorzystanie limitu:	19,68%
	Limit w normie

Przy założonej zmianie stóp procentowych o 0,35% dochód odsetkowy ulegnie zmianie o 39.857,12 zł.

Ustalony limit w wysokości 2% FW nie został przekroczony.

RYZYKO KRZYWEJ DOCHODOWOŚCI	2021-12-31
	m-c bieżący
Razem zmiana dochodu:	32 333,22
Wartość limitu:	405 076,05
Procentowe wykorzystanie limitu:	7,98%
	Limit w normie

Przy założonej zmianie stóp procentowych o 200 p.b. w stosunku do stawki WIBID 1M i WIBOR 1M, dla aktywów i pasywów, których łączna wartość przekroczy 5% aktywów oprocentowanych, dochód odsetkowy ulegnie zmianie o 32.333,22 zł. Ustalony limit 4% funduszy własnych nie został przekroczony.

Bank na dzień 31.12.2021 roku nie przekroczył wyznaczonych limitów ograniczających poszczególne rodzaje ryzyka stopy procentowej, wobec czego nie tworzy wymogu z tytułu ryzyka stopy procentowej.

X. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego.

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 1.054 tys. zł.

1. Informacja o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w 2021 roku:

MACIERZ BAZYLEJSKA RYZYKA OPERACYJNEGO		KOSZTY	ILOŚĆ ZDARZEŃ
I. LINIA: BANKOWOŚĆ KOMERCYJNA			
Rodzaj zdarzenia w ramach linii		3 471,41	3
1. Oszustwo wewnętrzne			
2. Oszustwo zewnętrzne			
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy			
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa		3 471,41	3
5. Uszkodzenia aktywów			
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów			
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami			
II. LINIA: BANKOWOŚĆ DETALICZNA			
Rodzaj zdarzenia w ramach linii		7 670,73	7
1. Oszustwo wewnętrzne			
2. Oszustwo zewnętrzne			
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy			
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa		7 670,73	7
5. Uszkodzenia aktywów			
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów			
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami			
III. LINIA: PŁATNOŚCI I ROZLICZENIA			
Rodzaj zdarzenia w ramach linii		163 544,16	2 659
1. Oszustwo wewnętrzne		1 898,00	1
2. Oszustwo zewnętrzne		95 965,74	3
3. Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy		38 908,24	34
4. Klienci, produkty i praktyka biznesowa		9,48	1
5. Uszkodzenia aktywów			
6. Zakłócenia działalności i błędy systemów		24 920,52	33
7. Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami		1 842,18	2 587
Razem koszty Ryzyka operacyjnego:		174 686,30	2 669
W tym:			
Koszty linii Bankowość Komercyjna		3 471,41	
Koszty linii Bankowość Detaliczna		7 670,73	
Koszty linii Płatności i rozliczenia		163 544,16	

2. Informacja o najpoważniejszych zdarzeniach operacyjnych, jakie wystąpiły w 2021 roku:

Nazwa komórki zgłaszającej	Rodzaj zdarzenia (kod)	Kategoria zdarzenia (kod)	Linia biznesowa (kod)	Opis Zdarzenia	Miejsce zdarzenia	Data zdarzenia	Przyczyny zdarzenia	Koszty zdarzenia
CEN – Analizy, Kadry, Windykacja	4.Klienci, produkty i praktyki operacyjne	4.4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	K - bankowość komercyjna	Zaliczka na wydatki gotówkowe GKm 82/19 Anko Sp. z o.o.	Tarczyn	2021-03-31	Brak prawidłowej obsługi zadłużenia	6 642,00 zł
CEN – Analizy, Kadry, Windykacja	4.Klienci, produkty i praktyki operacyjne	4.1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	K - bankowość komercyjna	Koszt ubezpieczenia kr. inwestycyjnego udzielonego w konsorcjum Banków spółce Uppharma sp. Z o.o.	Tarczyn	2021-09-30	Brak prawidłowej obsługi zadłużenia	1 446,72 zł
CEN – Analizy, Kadry, Windykacja	4.Klienci, produkty i praktyki operacyjne	4.1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	K - bankowość komercyjna	Ubezpieczenie Viva Zielony Ogród	Tarczyn	2021-12-31	Brak prawidłowej obsługi zadłużenia	2 007,69 zł

CEN – Analizy, Kadry, Windykacja	1.Oszustwa wewnętrzne	1.2. Kradzież i oszustwo	P - płatności i rozliczenia	Przywłaszczenie środków z rachunku klienta przez pracownika Banku. Po wykryciu oszustwa została przeprowadzona kontrola, w wyniku której wszystkie pieniądze zostały zwrócone przez pracownika.	Tarczyn	2021-03-30	Brak odpowiedniej kontroli	1 898,00 zł
CEN – Analizy, Kadry, Windykacja	2.Oszustwa zewnętrzne	2.1. Kradzież i oszustwo	P - płatności i rozliczenia	Przywłaszczenie środków z rachunku klienta przez osobę niebędącą posiadaczem tego rachunku - wypłaty kartą.	Tarczyn	2021-03-30	Brak odpowiedniej kontroli/ochrony zabezpieczeń	34 989,37 zł
CEN – Analizy, Kadry, Windykacja	2.Oszustwa zewnętrzne	2.1. Kradzież i oszustwo	P - płatności i rozliczenia	Uгода - zwrot środków klientowi z tytułu fraudu z rachunku. Sygn. akt V GC 740/19	Tarczyn	2021-03-30	Brak odpowiedniej kontroli/ochrony zabezpieczeń	25 987,00 zł
CEN – Analizy, Kadry, Windykacja	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie 13 dni rob.	Tarczyn	2021-03-31	Przyczyny zewnętrzne	2 072,98 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 10 dni rob.	Tarczyn	2021-03-31	Przyczyny zewnętrzne	1 594,60 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 10 dni rob.	Tarczyn	2021-03-31	Przyczyny zewnętrzne	1 594,60 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 20 dni rob.	Tarczyn	2021-03-31	Przyczyny zewnętrzne	2 391,90 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 11 dni rob.	Tarczyn	2021-03-31	Przyczyny zewnętrzne	1 754,06 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 10 dni rob.	Tarczyn	2021-03-31	Przyczyny zewnętrzne	1 594,60 zł

CEN – Analizy, Kadry, Windykacja	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 9 dni rob.	Tarczyn	2021-05-17	Przyczyny zewnętrzne	1 435,14 zł
CEN – Analizy, Kadry, Windykacja	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 8 dni rob.	Tarczyn	2021-05-17	Przyczyny zewnętrzne	1 275,68 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 9 dni rob.	Tarczyn	2021-05-17	Przyczyny zewnętrzne	1 435,14 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 20 dni rob.	Tarczyn	2021-05-17	Przyczyny zewnętrzne	3 189,20 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 15 dni rob.	Tarczyn	2021-09-30	Przyczyny zewnętrzne	2 391,90 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 23 dni rob.	Tarczyn	2021-11-23	Przyczyny zewnętrzne	3 667,58 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 7 dni rob.	Tarczyn	2021-11-23	Przyczyny zewnętrzne	1 116,22 zł
CEN – Sala operacyjna	3.Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy	3.1. Stosunki pracownicze	P - płatności i rozliczenia	Zwolnienie lekarskie - 11 dni rob.	Tarczyn	2021-11-23	Przyczyny zewnętrzne	1 754,06 zł
CEN – Sala operacyjna	6.Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	6.1. Systemy	P - płatności i rozliczenia	Naprawa UPS-ów - FV nr F/000022/01/21	Tarczyn	2021-01-29	Przyczyny zewnętrzne	1 469,85 zł
Filia Prażmów	6.Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	6.1. Systemy	P - płatności i rozliczenia	Awaria sieci telekomunikacyjnej ORANGE- brak systemu	Prażmów	2021-06-01	Problemy ze stabilnością łącza	2 880,36 zł
Filia Prażmów	6.Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	6.1. Systemy	P - płatności i rozliczenia	Naprawa UPS-ów F-ra nr F/000150/05/21	Prażmów	2021-06-30	Przyczyny zewnętrzne	1 079,94 zł

Filia Prażmów	6.Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	6.1. Systemy	P - płatności i rozliczenia	Brak systemu bankomatu - awaria trwająca 3 dni	Prażmów	2021-06-14	Przyczyny zewnętrzne	1 766,16 zł
CEN – Sala operacyjna	6.Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	6.1. Systemy	P - płatności i rozliczenia	Naprawa/konserwacja liczników F-ra F/33/21	Tarczyn	2021-06-30	Przyczyny zewnętrzne	3 229,98 zł
CEN – Kasa Główna	6.Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	6.1. Systemy	P - płatności i rozliczenia	Awaria modułu wpłat i monitora w bankomacie SPOZ Tarczyn Warszawska 42	Tarczyn	2021-08-25	Przyczyny zewnętrzne	1 766,16 zł
Filia Centrum Chińskie	6.Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	6.1. Systemy	P - płatności i rozliczenia	Problemy z systemem NOE - system często się "zawiesza", nie ma możliwości wykonania transakcji, momentami brak możliwości zalogowania się do systemu.	Wólka Kosowska	2021-08-20	Problemy ze stabilnością łącza	1 920,24 zł
CEN – Sala operacyjna	6.Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	6.1. Systemy	P - płatności i rozliczenia	Awaria multisejfu FV/182/2021	Tarczyn	2021-09-30	Przyczyny zewnętrzne	2 039,34 zł
CEN – Kasa Główna	6.Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	6.1. Systemy	P - płatności i rozliczenia	Awaria aplikacji w bankomacie U.G. Nadarzyn	Tarczyn	2021-10-04	Przyczyny zewnętrzne	1 181,61 zł

XI. Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności zostało podzielone na dwa poziomy:

1. zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:

- *Zespół finansowo-księgowy* odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
- *Centrala oraz Filie i Oddział* Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów

2. zarządzanie ryzykiem, w ramach którego *Zespół Ryzyka i Analiz* odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych.

Bank jest członkiem Zrzeszenia BPS oraz Uczestnikiem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w wyżej wymienionym Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Depozytu Obowiązkowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Depozytu Obowiązkowego.
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),

- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Depozytu Obowiązkowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

1) **Informacje wymagane przez Rekomendację „P”** w zakresie:

- a. Roli i zakresu odpowiedzialności właściwych komitetów oraz innych jednostek funkcjonalnych i biznesowych,
 - b. Działalności w zakresie pozyskiwania finansowania,
 - c. Stopnia, w jakim funkcje skarbowe oraz zarządzanie ryzykiem płynności są scentralizowane bądź zdecentralizowane,
 - d. Funkcjonowania w ramach zrzeczenia.
 - e. Wymogów dotyczące dodatkowego zabezpieczenia na wypadek obniżenia oceny kredytowej banku,
 - f. Norm płynności oraz inne regulacyjne normy dopuszczalnego ryzyka w działalności banków obowiązujące w danej jurysdykcji.
 - g. Dodatkowych zabezpieczeń płynności w ramach zrzeczenia.
 - h. Aspektów ryzyka płynności, na które bank jest narażony i które monitoruje,
 - i. Dywersyfikacji źródeł finansowania banku,
 - j. Techniki ograniczania ryzyka płynności,
 - k. pojęć stosowanych w procesie mierzenia pozycji płynnościowej i ryzyka płynności, łącznie z dodatkowymi wskaźnikami, dla których bank nie ujawnia danych,
 - l. Wyjaśnienia, w jaki sposób ryzyko płynności rynku (produktu) jest odzwierciedlone w systemie zarządzania płynnością płatniczą banku,
 - m. Wyjaśnienia, jak są wykorzystywane testy warunków skrajnych,
 - n. Opisu modelowanych scenariuszy testów warunków skrajnych,
 - o. Wskazania, czy i w jakim stopniu plan awaryjny płynności uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych,
 - p. Polityki Banku w zakresie utrzymywania rezerw płynności,
 - q. Ograniczenia regulacyjnego w zakresie transferu płynności w obrębie jednostek grupy lub w przypadku zrzeszonych banków spółdzielczych i banku zrzeszającego, w obrębie zrzeczenia,
- określa Instrukcja zarządzania ryzykiem płynności i finansowania** obowiązująca w Banku.

2) **Informacje wymagane przez Rekomendację „P”** w zakresie:

Rozmiar i skład nadwyżki płynności Banku:

- a. Aktywa płynne w rozumieniu przepisów Rozporządzenia UE 575/2013 na dzień 31.12.2021 roku wynoszą 155.134.085,01 zł, w skład których Bank zalicza środki w kasie 9.496.401,01 zł, obligacje skarbu państwa 35.063.467,34 zł i bony pieniężne 98.500.000,00 zł. Wskaźnik LCR na dzień 31.12.2021 roku wynosi 591,69%, a wskaźnik NSFR 267,00%. Bank posiada nadwyżkę płynności po zastosowaniu testu odpływu 20% aktywów płynnych w wysokości 124.107.268,01 zł.
- b. Luka płynności zawierająca cztery najbliższe przedziały dla pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz otrzymane na tej podstawie skumulowane luki płynności

LUKA	Avista	od 1 do 7 dni	od 7 dni do 1 m-c	RAZEM A-01
Aktywa	173.671.711,72	11.946.400,91	489.762,02	186.107.874,65
Pasywa + PZB	240.036.377,39	416.647,21	2.642.085,97	243.095.110,57
Luka + PZB	- 66.364.665,67	54.834.911,97	9.377.429,75	- 2.152.323,95
Luka + PZB skumulowana	- 66.364.665,67	11.529.753,70	- 2.152.323,95	-56.987.235,92

Wielkość miar płynności oraz wskaźników LCR i NSFR wg. stanu na dzień 31.12.2021 r. przedstawia się następująco:

AKTYWA		W tys. zł
A1	Podstawowa rezerwa płynności	175.742
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	0
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	0
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	86.991
A5	Aktywa niepłynne	7.188
PASywa		W tys. zł
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta	10.127
B2	Środki obce stabilne	212.531
B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym	0
B4	Pozostałe zobowiązania	931
B5	Środki obce niestabilne	46.117
MIARY PŁYNNOCI		Wartość
M1	Luka płynności krótkoterminowej ((A1+A2)-B5) (min. 0)	129.625 tys. zł
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej ((A1+A2)/B5) (min. 1)	3,81
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1/A5) (min.1)	1,41
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1 + B2) / (A5 + A4)) (min.1)	2,39
LCR	Wskaźnik płynności krótkoterminowej (min.100%)	591,69%
NSFR	Wskaźnik płynności długoterminowej (min.100%)	267,00%

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie niepłynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące,

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,

- przystąpienie do Systemu Ochrony, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Depozytu Obowiązkowego w Banku Zrzeszającym.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

XII. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym –art. 447

Bank według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku posiadał następujące ekspozycje kapitałowe:

- 1) akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.
- 2) pozostałe udziały.

Posiadane akcje i udziały wg stanu na 31.12.2021r.:

Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł
Akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.	620
Udział w SSOZ	5
Udział w podmiotach finansowych	0
Udział (akcje) w pozostałych podmiotach niefinansowych	593
Razem	1.215

Zaangażowanie kapitałowe Banku na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosiło 1.218 tys. zł, tj. 12,00% funduszy własnych. Bank jest powiązany kapitałowo z Bankiem Zrzeszającym posiadając jego akcje w kwocie 620 tys. zł, co stanowi 6,12% funduszy własnych ogółem.

Bank w roku 2021 angażował się w aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności.

Zestawienie dłużnych papierów wartościowych oraz pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych wg stanu na 31.12.2021r.:

Wyszczególnienie	Wartość w tys. zł
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności, w tym:	133.563
Obligacje Skarbowe	35.063
Bony pieniężne	98.500

XIII. Zasady zarządzania na podstawie art. 111a ustawy Prawo bankowe oraz art. 435 ust. 2 Rozporządzenia CRR:

W zakresie art. 435 ust.2 Rozporządzenia CRR Bank informuje, że:

- Zarząd składa się z 3 osób i w jego skład wchodzi: Małgorzata Włodarczyk – Prezes Zarządu, Anita Lewandowska – Wiceprezes Zarządu, Beata Gruszczyńska - Wiceprezes Zarządu.
- Rada Nadzorcza Banku dokonuje oceny odpowiedniości każdego z kandydatów/członków Zarządu oraz ocenia Zarząd, jako organ kolegialny zgodnie z *Polityką oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku, członków Rady Nadzorczej oraz osób pełniących kluczowe funkcje.*
- Rada Nadzorcza składa się z 7 osób, które Zgromadzenie Przedstawicieli wybiera na 4-letnią kadencję, biorąc

pod uwagę odpowiednie kwalifikacje oraz nieposzlakowaną opinię, niezbędne do pełnienia funkcji, zgodnie z *Regulaminem wyborów członków Rady Nadzorczej*.

- Komisja ds. oceny odpowiedniości, składająca się z 3 przedstawicieli Zgromadzenia Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Tarcynie, ocenia odpowiedniość każdego z kandydatów/członków Rady Nadzorczej oraz ocenia Radę Nadzorczą, jako organ kolegialny zgodnie z *Polityką oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku, członków Rady Nadzorczej oraz osób pełniących kluczowe funkcje*.

XIV. Opis Systemu kontroli wewnętrznej:

1. W Banku działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:
 - skuteczności i efektywności działania Banku;
 - wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
 - zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;
2. System kontroli wewnętrznej obejmuje całą działalność Banku.
3. Bank wdrożył system kontroli wewnętrznej, obejmujący dwa poziomy:
 - 1 poziom** – mechanizmy kontrolne realizowane na poziomie operacyjnym, np. mechanizmy kontrolne wpisane w procedury operacyjne, kontrola przełożonego, kontrola na drugą rękę, kontrole w systemach informatycznych itp.
oraz
 - 2 poziom** – nadzór oraz mechanizmy kontrolne (zarządzanie ryzykiem banku) realizowane przez specjalnie dedykowane do tego komórki, które są niezależne od czynności realizowanych na poziomie 1. Do komórek tych zaliczyć należy w szczególności: Stanowisko ds. zgodności/IOD oraz pozostałe komórki takie jak np.: Zespół Ryzyka i Analiz/ABI, Zespół analizy kredytowej, Stanowisko ds. monitoringu i windykacji.
 - Trzeci poziom** systemu kontroli wewnętrznej (audyt wewnętrzny), na mocy zapisów *ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających* oraz Umowy SSOZ BPS jest wyłączony ze struktur Banku i jest przeniesiony oraz realizowany przez SSOZ.
4. **Niezależne monitorowanie** przestrzegania mechanizmów kontrolnych powinno być wpisane we wszystkie procesy funkcjonujące w Banku. Niezależne monitorowanie dzielimy na monitorowanie poziome i pionowe:
 - 1) **Monitorowanie poziome** – niezależne monitorowanie skuteczności mechanizmów kontrolnych realizowane na tej samej linii obrony.
Monitorowanie poziome może być wykonane poprzez:
 - Weryfikację bieżącą poziomą – porównywanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym, dokonywane w celu oceny co najmniej przestrzegania mechanizmów kontrolnych, przed rozpoczęciem lub w trakcie trwających czynności wykonywanych w ramach procesów funkcjonujących w Banku. Weryfikacja bieżąca jako element niezależnego monitorowania w ramach funkcji kontroli, może być monitorowaniem poziomym (weryfikacja bieżąca pozioma w ramach danej linii obrony),
 - Testowanie poziome – porównywanie na wybranej próbie testowej stanu faktycznego ze stanem wymaganym, dokonywane w celu oceny co najmniej przestrzegania mechanizmów kontrolnych w odniesieniu do zakończonych czynności wykonywanych w ramach procesów funkcjonujących w Banku lub poszczególnych etapów tych czynności. Testowanie jako element niezależnego monitorowania w ramach funkcji kontroli, może być monitorowaniem poziomym (testowanie poziome w ramach danej linii obrony);
 - 2) **Monitorowanie pionowe** – niezależne monitorowanie skuteczności mechanizmów kontrolnych realizowanych na różnych liniach obrony (tj. 2 linia obrony monitoruje 1 linię). Monitorowanie pionowe może być wykonane poprzez:
 - Weryfikację bieżącą pionową – porównywanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym, dokonywane w celu oceny co najmniej przestrzegania mechanizmów kontrolnych, przed rozpoczęciem lub w trakcie trwających czynności wykonywanych w ramach procesów funkcjonujących w Banku. Weryfikacja bieżąca jako element niezależnego monitorowania w ramach funkcji kontroli, może być monitorowaniem pionowym (weryfikacja bieżąca pionowa pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony),
 - Testowanie pionowe – porównywanie na wybranej próbie testowej stanu faktycznego ze stanem wymaganym, dokonywane w celu oceny co najmniej przestrzegania mechanizmów kontrolnych w odniesieniu do

zakończonych czynności wykonywanych w ramach procesów funkcjonujących w Banku lub poszczególnych etapów tych czynności. Testowanie jako element niezależnego monitorowania w ramach funkcji kontroli, może być monitorowaniem pionowym (testowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony).

5. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank powołuje:

- 1) Funkcję kontroli, na którą składają się:
 - a) Mechanizmy kontroli realizowane w trakcie wykonywania transakcji, czynności itd.
 - b) Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontroli wewnętrznej (weryfikacja i testowanie).
- 2) Stanowisko ds. zgodności
- 3) Audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

6. Rodzaje mechanizmów kontroli stosowanych przez Bank:

- procedury – rozumiane jako zdefiniowany sposób określonego postępowania przez pracowników poszczególnych jednostek, komórek i stanowisk organizacyjnych,
- podział obowiązków – rozumiany jako podział zadań i uprawnień przypisanych pracownikom na poszczególnych stanowiskach organizacyjnych w ramach danego procesu mający na celu zapobieganie sytuacjom, w których pracownik kontroluje samego siebie lub istnieje potencjalny konflikt interesów między pracownikami mającymi powiązania personalne,
- autoryzacja, w tym zwłaszcza autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych – rozumiana jako system zatwierdzania decyzji i czynności wykonywanych przez pracowników na poszczególnych stanowiskach organizacyjnych w ramach danego procesu (np. poprzez wprowadzenie obowiązku autoryzacji w systemie informatycznym w procesie zawierania transakcji przekraczających określony poziom),
- kontrola dostępu – rozumiana jako zestaw uprawnień dostępu do określonego obszaru, systemu, procesu,
- kontrola fizyczna – rozumiana jako zestaw uprawnień dostępu do określonego, fizycznie wydzielonego obszaru w Banku,
- proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym – rozumiany jako rejestrowanie i przechowywanie określonych rodzajowo danych wprowadzonych i generowanych w danym systemie,
- inwentaryzacja – rozumiana jako porównywanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym odnośnie składników majątkowych i źródeł ich pochodzenia,
- dokumentowanie odstępstw – rozumiane jako wykaz zarejestrowanych wyjątków w ramach wykonywania określonych czynności wynikających z ustalonych przez Bank zasad postępowania,
- wskaźniki wydajności,
- organizacja szkoleń dla pracowników Banku,
- zabezpieczenia prawne – możliwość złożenia pozwu w wyniku naruszenia umowy przez dostawcę lub kontrahenta lub nałożenia kar umownych,
- ubezpieczenia – obowiązkowe lub niezbędne dla bezpiecznego i niezakłóconego prowadzenia działalności Banku.

7. Za zorganizowanie oraz prawidłowe funkcjonowanie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej odpowiada Zarząd Banku, który raportuje do Rady Nadzorczej, nie rzadziej niż raz w roku, o sposobie wypełnienia swoich zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej.

8. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, na podstawie opinii Komitetu Audytu.

9. Bezpośredni nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej sprawuje Prezes Zarządu.

10. Kontrola wewnętrzna w Banku wykonywana jest w sposób niezależny, obiektywny i odpowiedzialny.

- b) Poprzez **niezależność kontroli** wewnętrznej rozumieć należy warunki działania kontroli wewnętrznej dające gwarancję, że kontrolujący bez żadnych zewnętrznych nacisków przeprowadza kontrole według ustalonych metod, dokonuje oceny stosowania mechanizmów kontrolnych oraz sporządza dokumentację pokontrolną. Niezależność umożliwia bezstronny i niedwuznaczny osąd działalności poddanej kontroli.
- c) **Obiektywność kontroli** rozumiana jest jako niezależna od czynników pozamerytorycznych ocena dokonywana przez kontrolujących, co oznacza, że kontrolujący nie mogą być stronniczy i nie mogą uzależniać swojej opinii w kwestii kontrolowanego tematu od opinii innych.
- d) **Odpowiedzialność kontroli** wewnętrznej oznacza dokonywanie prawidłowej oceny, adekwatności, skuteczności oraz efektywności i jakości wewnętrznych systemów Banku, co oznacza prezentowanie w dokumentacji pokontrolnej sprawdzonych błędów, które wymagają podjęcia działań naprawczych, unikanie niedomówień i nieścisłości.

12. Rada Nadzorcza Banku zapewnia, aby kontrola wewnętrzna były sprawowane z zachowaniem zasad zapewniających unikanie konfliktów interesów, w tym z zachowaniem zasady, że osoby przeprowadzające kontrolę wewnętrzną nie powinny być powiązane personalnie z osobami kontrolowanymi.

XV. Polityka wynagrodzeń:

1. Do stanowisk istotnych o których mowa w §24 Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach oraz w Rozporządzeniu 604/2014 Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w Banku zalicza się:

- Członków Rady Nadzorczej
- Członków Zarządu.

Z uwagi na fakt, iż Bank nie udziela kredytów przekraczających 5 mln EUR, Bank nie posiada także jednostek istotnych w rozumieniu Rozporządzenia 575/2013 PE, do stanowisk istotnych nie zalicza się innych stanowisk.

Wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Zgromadzenie Przedstawicieli. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują tylko stałe składniki wynagrodzenia.

Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla członków Zarządu ustala Rada Nadzorcza.

Wysokość wynagrodzenia stałego i zmiennego dla pracowników ustala Prezes Zarządu.

Łączna kwota wypłaconych zmiennych składników wynagradzania osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej, a także nie może przekroczyć 2% funduszy własnych Banku.

Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być wyższa niż 30% wynagrodzenia zasadniczego osoby zajmującej stanowisko istotne, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.

Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej/nagrody po przyznaniu, z uwzględnieniem zapisów zdania poprzedniego.

Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w terminie rocznych w oparciu o kryterium ilościowe oraz jakościowe.

Ocena efektów pracy w oparciu o kryterium ilościowe, obejmuje następujące wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach oraz w ocenianym kwartale w odniesieniu do założeń *Strategii zarządzania Banku*: zysk netto, zwrot z kapitału własnego (ROE), jakość portfela kredytowego, łączny współczynnik kapitałowy, wskaźnik płynności LCR, wynik z tytułu rezerw celowych.

Ocenie podlega stopień wykonania wymienionych wskaźników w odniesieniu do *Strategii zarządzania Banku* w poszczególnych latach i w danym kwartale podlegających ocenie. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich trzech lat plan ekonomiczno-finansowy w zakresie wskaźników był zrealizowany co najmniej w 80% lub średnia z ostatnich trzech lat nie spada poniżej limitu 80%.

Kryteria jakościowe oceny członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:

- a. Pozytywna ocena rękopisem należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa *ustawy Prawo bankowe* – ocena dwuletnia. Ocena odpowiedniości zachowuje ważność przez okres dwóch lat od daty jej przeprowadzenia.
- b. Ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno-finansowym w okresach objętych oceną.

W przypadku zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się.

Co najmniej raz w roku Rada Nadzorcza Banku weryfikuje i ustala maksymalny stosunek średniego całkowitego wynagrodzenia brutto członków zarządu w okresie rocznym do średniego całkowitego wynagrodzenia brutto pozostałych pracowników banku w okresie rocznym.

Na 2022 rok Rada Nadzorcza ustaliła maksymalny stosunek średniego całkowitego wynagrodzenia brutto członków zarządu w okresie rocznym do średniego całkowitego wynagrodzenia brutto pozostałych pracowników banku w okresie rocznym na poziomie 35%.

W 2021 roku Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Tarcynie odbyła 7 protokołowanych posiedzeń Rady.

XVI. Polityka zgodności, która określa zarządzanie ładem korporacyjnym:

Polityka zgodności

§ 1

Każda aktywność podejmowana przez Bank generuje ryzyko, w tym ryzyko braku zgodności.

§ 2

1. Ryzyko braku zgodności jest to ryzyko rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym zasad ładu korporacyjnego.

2. Stanowisko ds. zgodności, które w zakresie czynności ma ujęte zadania komórki ds. zgodności.
3. W celu zachowania pełnej niezależności funkcji zgodności, Stanowisko ds. zgodności podlegała bezpośrednio pod Prezesa Zarządu (podległość organizacyjna) i ma zapewniony dostęp do Rady Nadzorczej (podległość funkcjonalna).

§ 3

W celu ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem braku zgodności Bank wprowadza regulacje wewnętrzne, zawierające procedury zarządzania tym ryzykiem, tj.:

1. Strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
2. Niniejsza Politykę zgodności,
3. Regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności.

§ 4

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest w szczególności:

1. Zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi,
2. Wdrożenie systemu wczesnego ostrzegania komórek odpowiedzialnych za tworzenie regulacji wewnętrznych o planowanych zmianach przepisów zewnętrznych.
3. Zapewnienie wewnętrznej spójności regulacji obowiązujących w Banku.
4. Minimalizowanie negatywnych skutków nieprzestrzegania regulacji zewnętrznych, wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania
5. Dostosowanie narzędzi informatycznych do zmieniających się przepisów zewnętrznych i wewnętrznych,
6. Wprowadzenie zasad zarządzania łańcem korporacyjnym w oparciu o regulację Komisji Nadzoru Finansowego, wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz Rekomendację „Z”.

§ 5

Podstawowe obszary objęte zarządzaniem ryzykiem braku zgodności:

1. Zapewnienie zgodności,
2. Pomiar skutków.

§ 6

Wszyscy pracownicy Banku są zobowiązani do przestrzegania przepisów wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania.

§ 7

W celu minimalizowania ryzyka braku zgodności w Banku podejmowane są działania o charakterze:

1. Organizacyjnym
2. Proceduralnym
3. Kontrolnym

§ 8

Działania o charakterze organizacyjnym to przede wszystkim:

1. Wdrożenie zasad pomiaru oraz monitorowania ryzyka braku zgodności.
2. W tym celu Zarząd zapewnia odpowiednią do skali i złożoności działalności, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną, dostosowaną do zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności.
3. Zatwierdzona struktura organizacyjna powinna zapewniać unikanie konfliktów interesów, w tym konfliktów związanych z powiązaniami personalnymi. Zasady zarządzania konfliktem interesów zawarte są w Regulaminie funkcjonowania komórki do spraw zgodności.
4. Zapewnienie niezależności funkcjonowania stanowiska ds. zgodności poprzez:
 - a) Szczególny tryb zatrudniania i zwalniania pracownika na stanowisku ds. zgodności tj. opiniowanie ww. działań przez Radę Nadzorczą, co ma min. za zadanie ochronę pracownika przed nieuzasadnionym zwolnieniem,
 - b) Szczególny tryb kontroli wynagradzania tj. ustalanie poziomu wynagradzania stanowiska ds. zgodności przez Zarząd oraz przekazywania w trybie kontroli Radzie Nadzorczej,
 - c) Informowanie Komisji Nadzoru Finansowego o zmianie na stanowisku kierującego komórką ds. zgodności wraz z podaniem przyczyny zmian.
 - d) Zatwierdzanie przez Radę Nadzorczą kandydata na stanowisko kierującego komórką ds. zgodności.
 - e) Zarząd i Rada Nadzorcza zatwierdzają Regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności.
 - f) Stanowisko ds. zgodności ma zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej.

§ 9

Działania o charakterze proceduralnym to:

1. opracowanie i wdrożenie odpowiednich regulacji wewnętrznych, okresowa ich weryfikacja, przeprowadzenie szkoleń wśród pracowników oraz wprowadzenie mechanizmów kontrolnych.
2. Prowadzenie postępowań wyjaśniających według schematu:

- a) Śledzenie przepisów zmian przepisów wewnętrznych, obejmujących Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego, Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów, Ustawy właściwe dla banków, Rekomendacje nadzorcze i Stanowiska KNF.
 - b) Informowanie właścicieli regulacji oraz członków zarządu o planowanych zmianach,
 - c) Wymaganie informacji od właścicieli regulacji w sprawie planowanych zmian w regulacjach wewnętrznych w związku z zapowiedzią zmian w regulacjach zewnętrznych,
 - d) Przygotowanie informacji dla Zarządu i Rady Nadzorczej w sprawie planowanych istotnych zmian regulacji.
3. Stosowanie testów zgodności oraz okresowej weryfikacji procedur, zgodnie z terminami zawartymi w SIZ.

§ 10

Działania o charakterze kontrolnym to:

1. ujęcie w procedurach kontroli funkcjonalnej (bieżącej i następnej) zadań związanych z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności,
2. wdrożenie mechanizmów kontrolnych, tj. testów zgodności opartych na weryfikacji okresowej procedur, zgodnie z terminami zawartymi w SIZ.

§ 11

Wymienione wyżej działania służą realizacji wyznaczonych zamierzeń:

1. Opracowanie regulacji dotyczących funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności,
2. Opracowanie i wdrożenie regulacji wewnętrznych dostosowanych do zmieniających się regulacji zewnętrznych.
3. Zapewnienie skutecznej kontroli zgodności.
4. Doskonalenie procedur zarządzania ryzykiem braku zgodności.
5. Organizacja szkoleń dla pracowników oraz członków Rady Nadzorczej w zakresie przestrzegania regulacji wewnętrznych oraz przyjętych standardów postępowania.
6. Wdrożenie mechanizmów kontrolnych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności.
7. Realizacja zaleceń audytu, zaleceń po kontroli KNF / po BION.
8. Dostosowanie narzędzi informatycznych do zmian przepisów.

§ 12

W Banku funkcjonują mechanizmy kontroli wewnętrznej oraz audytu wewnętrznego, sprawowane przez osoby, które nie są powiązane personalnie.

§ 13

Każdy z pracowników Banku ma za zadanie przestrzeganie zasad kontroli bieżącej, tj. przeprowadzanie samokontroli oraz kontroli przetwarzanych i generowanych dokumentów pod kątem ich zgodności z przepisami wewnętrznymi, zewnętrznymi oraz przyjętymi w Banku standardami postępowania.

§ 14

Wszystkie osoby zajmujące stanowiska kierownicze w Banku mają obowiązek przeprowadzania kontroli funkcjonalnej pod kątem ryzyka braku zgodności.

§ 15

Bank w swojej działalności stosuje zasady dobrej praktyki bankowej. Pracownicy Banku rzetelnie informują klientów o warunkach obsługi, regulacje Banku nie zawierają zapisów opartych na niedozwolonych praktykach.

XVII. Informacja w sprawie zidentyfikowanego konfliktu interesów:

Rejestr konfliktu interesów na dzień sporządzenia informacji nie zawiera wpisów.

XVIII. Informacja w sprawie stosowanych kursów walutowych:

Bank stosuje bieżące kursy kupna i sprzedaży walut obcych – EURO, USD, GBP - za złote zgodnie z tabelami kursowymi NBP.

Aktualne kursy walut publikowane są na tablicy kursów walut w Centrali Banku.

XVIX. Oświadczenia Organów Banku:

I. Oświadczenie Rady Nadzorczej o spełnieniu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

Rada Nadzorcza oświadcza, iż członkowie Rady Nadzorczej oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Tarczynie spełniają wymogi określone w art. 22aa ustawy Prawo bankowe tj. posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych funkcji i powierzonych im obowiązków oraz dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków. Rękojmia, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, odnosi się w szczególności do reputacji, uczciwości i rzetelności danej osoby oraz zdolności do prowadzenia spraw banku w sposób ostrożny i stabilny.

Rada Nadzorcza:

II. Oświadczenie Zarządu i Rady Nadzorczej na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem

Zarząd i Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Tarczynie oświadczają, iż stosowane systemy zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Tarczynie są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

Zarząd i Rada Nadzorcza:

III. Oświadczenie Zarządu i Rady Nadzorczej na temat ryzyka Banku - art. 435 Rozporządzenia CRR

Zarząd i Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Tarczynie oświadczają, iż przedstawiony w niniejszych Informacjach system zarządzania ryzykiem Banku ocenia się jako dostosowany do skali, profilu, strategii działalności oraz generowanego zysku.

Zarząd i Rada Nadzorcza:

Bank Spółdzielczy w Tarcynie

Dane na dzień 31.12.2021

Raport nr 1. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

	a	b	c	d	e	f	g	h
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacji				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu inwestycji restrukturyzowanych	
	Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane		w tym ekspozycje z utratą wartości	obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych		w tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki
			w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonania zobowiązania					
1 Kredyty i zaliczki	739 896	1 304 428	1 304 428	1 304 428	1 500	726 776		
2 <i>banki centralne</i>								
3 <i>instytucje rządowe</i>								
4 <i>instytucje kredytowe</i>								
5 <i>inne instytucje finansowe</i>								
6 <i>przedsiębiorstwa niefinansowe</i>								
7 <i>gospodarstwa domowe</i>	739 896	1 304 428	1 304 428	1 304 428	1 500	726 776		
8 Dłużne papiery wartościowe								
9 Zobowiązania do udzielenia pożyczki								
10 Łącznie	739 896	1 304 428	1 304 428	1 304 428	1 500	726 776		

Raport nr 2. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Wartość bilansowa brutto / kwota nominalna												
	Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane								
	Nieprzeterminowane lub przeterminowania dni ≤ 30 dni	Przeterminowane >30 dni ≤90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤90 dni	Przeterminowane >90 dni ≤180 dni	Przeterminowane >180 dni ≤1 rok	Przeterminowane >1 rok ≤5 lat	Przeterminowane >powyżej 5 lat	Przeterminowane >5lat ≤ 7 lat	Przeterminowane >7lat	w tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	
1 Kredyty i zaliczki	120 374 395	120 374 395		9 181 641	359 391	524 274	47 800	4 780 832	3 469 344			9 181 641
2 Banki centralne												
3 Instytucje rządowe	12 092 341	12 092 341										
4 Instytucje kredytowe	34 410 433	34 410 433										
5 Inne instytucje finansowe	534 666	534 666										
6 Przedsiębiorstwa niefinansowe												
7 w tym MSP												
8 Gospodarstwa domowe	69 148 661	69 148 661		9 181 641	359 391	524 274	47 800	4 780 832	3 469 344			9 181 641
9 Dłużne papiery wartościowe	133 535 099	133 535 099										
10 Banki centralne	98 471 632	98 471 632										
11 Instytucje rządowe	35 063 467	35 063 467										
12 Instytucje kredytowe												
13 Inne instytucje finansowe												
14 Przedsiębiorstwa niefinansowe												
15 Ekspozycje pozabilansowe												
16 Banki centralne												
17 Instytucje rządowe												
18 Instytucje kredytowe												
19 Inne instytucje finansowe												
20 Przedsiębiorstwa niefinansowe												
21 Gospodarstwa domowe												
22 Łącznie	267 801 856	267 801 856		9 181 641	359 391	524 274	47 800	4 780 832	3 469 344			9 181 641

Bank Spółdzielczy w Tarcynie

Dane na dzień 31.12.2021

Raport nr 3. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna						Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw						Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
	Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane -			Ekspozycje nieobsługiwane -				Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
	w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3		w tym etap 1	w tym etap 2		w tym etap 2	w tym etap 3				
1 Kredyty i zaliczki	116 186 101			9 181 641			59 232			4 934 115					
2 <i>Banki centralne</i>															
3 <i>Institucje rządowe</i>	12 092 341														
4 <i>Institucje kredytowe</i>	34 410 433														
5 <i>Inne instytucje finansowe</i>	534 666														
6 <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>															
7 <i>w tym MSP</i>															
8 <i>Gospodarstwa domowe</i>	69 148 661			9 181 641			59 232			4 934 115					
9 Dłużne papiery wartościowe	133 535 099														
10 <i>Banki centralne</i>	98 471 632														
11 <i>Institucje rządowe</i>	35 063 467														
12 <i>Institucje kredytowe</i>															
13 <i>Inne instytucje finansowe</i>															
14 <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>															
15 Ekspozycje pozabilansowe	3 967 907														
16 <i>Banki centralne</i>															
17 <i>Institucje rządowe</i>															
18 <i>Institucje kredytowe</i>															
19 <i>Inne instytucje finansowe</i>															
20 <i>Przedsiębiorstwa niefinansowe</i>															
21 <i>Gospodarstwa domowe</i>															
22 Łącznie	253 689 107			9 181 641			59 232			4 934 115					

Bank Spółdzielczy w Tarcynie

Dane na dzień 31.12.2021

Raport nr 4. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowanie egzekucyjne

		a	b
		Zabezpieczenia uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1	Rzeczowe aktywa trwałe		
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwałe		
3	<i>Nieruchomości mieszkalne</i>		
4	<i>Nieruchomości komercyjne</i>		
5	<i>Ruchomości (samochody, środki transportu, itp..)</i>		
6	<i>Kapitał własny i instrumenty dłużne</i>		
7	<i>Pozostałe</i>		
8	Łącznie		